

Vama se čini da smo stari

Pitajte reprezentativni uzorak hrvatskih građana do kada traje mladost i iznenadit ćete se: u EU prosječno drže kako prestaju biti mladi nakon 42. godine, a u Hrvatskoj mladost završava s 42,3 godine, za razliku od Grčke gdje se drže mladima sve do 50-te.

Kad onda počinje starost? Europski prosjek je 64 godine, s tim da hrvatska starost počinje već sa 62,9 godina, dok u Nizozemskoj i počinje tek sa 70! To su podaci Eurobarometra iz 2012. godine.

No, kad pitate starije osobe ta ista pitanja, kao što su nedavno učinili u Velikoj Britaniji koja se klanja idolu mladosti i sposobnosti, mladost prestaje u 52., a starost počinje u 68. godini. Mlađi od 25 godina, i u Hrvatskoj i u Britaniji, drže da mladost završava već u 32 godini, a ovi s 54 su već jako stari.

Britanci su zaključili kako su podaci poražavajući, jer odražavaju negativan stav prema starenju. Ministri u vladi su zaključili da danas ljudi žive dulje, pa ideja da je netko star s 59 godina pripada razmišljanjima od prije dva stoljeća. Percepcija starosti je tako vezana uz stereotipe starenja, a ne uz stvarne mentalne i fizičke sposobnosti. Odmah su Britanci naručili dodatnu studiju i zaključili da su ljudi stariji od 70 godina sposobniji, pristupačniji su i otvoreni, pa time stječu sve značajke da bi bili izvrsni šefovi, dok ih mladi smatraju nepoželjnim šefovima već u šezdesetima.

Što su napravili hrvatski izvršni političari kad su pročitali podatke o Hrvatskoj? Ništa. Nisu naručili i proveli puno istraživanje i pokušali osvijestiti javnost. Nije ih zabrinulo ni to što se više od 60 posto Hrvata smatra nezadovoljnim životnim uvjetima (to je bilo 2012., sad ih je pretpostavljeno više od 70 posto), a još manje ih brine što samo 35 posto Hrvata svih dobi smatra kako se starije od 55 godina

percipira pozitivno, dok u EU zemljama taj postotak varira od 50 do 80 posto. Koga briga, zar Hrvatsku udругu poslodavaca, što je 77 posto građana drži da vlada negativna percepcija prema starijim radnicima. Ti rezultati upućuju na to da bi se starije osobe mogle suočiti sa socijalnim isključivanjem iz društva koje im ne želi omogućiti da rade, iako im je radni vijek produljen do 67 godina. Istraživanja su također pokazala kako muškarci i žene drugačije doživljavaju dobnu starost. Tako žene vjeruju da starost počinje kasnije nego muškarci, a ovi da mladost blijedi prije nego su se žene spremne od nje oprostiti.

Kome vjeruju starije osobe? Podaci kažu - udругama umirovljenika i starijih osoba te vjerskim zajednicama, jer jedino te institucije doista pokazuju interes za starije. A političke stranke, na vlasti i bez vlasti, neka promisle o svojoj percepciji 1,2 milijuna umirovljenika i kome će oni dati svoj glas.

Kažete da već sa 75 godina treba svima zabraniti imati biračko pravo; kažete, pa preko ljeta unesete u zakon da stariji od 65 godina više nisu psihomotorički fit, pa trebaju svake godine ići na zdravstvene preglede za obnovu vozačke dozvole. U uglednom uredu za zaštitu ljudskih prava nadležna osoba iz rukava navodi kako je normalno da iza 65-te treba redovito na pregled, jer su oslabljene motoričke sposobnosti. I pri tom si ne da truda pogledati u recentna istraživanja koja kažu upravo suprotno - mladi su neoprezni i rizični vozači.

Vi kažete da je normalno da se starije osobe isključuju iz definicije srednjeg sloja i mjera za njegovo jačanje, jer su one valjda diskriminacijskim stereotipom temeljem dobi smješteni u beskorisni zapečak političkog interesa. Tako se mini porezna reforma provodi samo za radno

aktivne, iako se pompozno naziva projektom obrane srednje klase. Kad su već isključili one po dobi, što još ne isključuje žene, nacionalne manjine, debele, siromašne, bolesne?

Pa kažemo kako su stari ljudi teret za društvo, dok većina starijih ljudi u ovoj posustaloj državi svojom imovinom, potpomaže nerijetko nezaposlene potomke.

Starost počinje u 40-toj? Mnogi su stari već u 30-toj, a drugi, pak, mladi u 70-toj. Samo promjena u društvenim stavovima, uključujući i stavove i očekivanja starih ljudi od samih sebe, će smanjiti diskriminaciju i isključenje starih i rezultirati raspodjelom nacionalnih resursa za zadovoljenje i njihovih potreba.

Stariji građani su još uvijek isključeni iz dijaloga i akcija kada se radi o poboljšanju njihove situacije - položaja u društvu. Kao rezultat toga, starije žene i muškarci ne primaju svoj dio u dijeljenju nacionalnog i globalnog napretka, posebice u ruralnim krajevima.

Stari su zaboravni, teško pokretni, ne mogu više učiti, treba im uzeti vozačku, biračko pravo, strpati ih u kondominije na rubu grada; pa što ne bismo uveli i policijski sat za stare kako bismo ih zaštitili od svih vrsta nasilja i poniženja kojemu su sve više izloženi.

Na vrhu ljestvice najboljih zemalja za život starijih osoba Global Age Watcha od 2013. Hrvatska je na 41, relativno dobrom mjestu, ali samo zbog kvalitetne zdravstvene javne skrbi i nešto imovine zaostale iz socijalizma, te socijalnih potpora. Da nema toga, bila bi pri dnu, a ionako pada jer slabe mjere socijalne potpore. I Albanija već sada ispred nje po skrbi i društvenoj percepciji starih.

Hrvatska se kao država ne priprema za starenje društva. Hrvatske dovoljno ne voli i ne poštuje svoje stare.

U ovom broju:

Zašto se ne usklađuju mirovine...

I umirovljenici su srednja klasa - povećajte im porezni odbitak!..

Oštećena 221 000 vozača starijih od 65 godina... Vodič HZZO-a.. info.HZMO...

SUH-ovci u Uredu pučke pravobraniteljice

Potrebna jača zaštita starijih

Izaslanstvo Sindikata umirovljenika Hrvatske - predsjednica Jasna A. Petrović, zamjenik Milan Tomičić i potpredsjednica Biserka Budigam su 4. rujna posjetili Ured pučke pravobraniteljice, gdje su vodili razgovore o položaju i diskriminaciji umirovljenika i starijih osoba s zamjenicama pučke pravobraniteljice Lidijom Lukina Kezić i Tenom Šimonović Einwalter, te savjetnicom Silvijom Trgovec Greif.

Predstavivši kratko rad SUH-a, sastanak je iskorišten i za prezentiranje najvažnijih tema kojima se Udruga bavi. Izloženi su problemi s kojima se osobe starije životne dobi susreću u svakodnevnom životu, a istaknuto je nekoliko tema/problema s kojima se Udruga posebno bavi. Kao izuzetno problematično područje istaknuti su ugovori o dosmrtnom, ali i doživotnom uzdržavanju koji, kako se naglašava, otvaraju prostor za brojne zloupotrebe teškog društvenog položaja i rastućeg siromaštva starijih osoba. Zbog velikog broja zlouporaba instituta ugovora o dosmrtnom uzdržavanju upućena je i inicijativa za izmjene Zakona o obveznim odnosima, a SUH kroz svoj angažman pokušava osvijestiti, kako starije osobe, tako i širu društvenu zajednicu, o navedenom problemu te u instituciji pučkog pravobranitelja traži suradnika i u navedenom području.

Kao poseban problem istaknuta je i društvena neosjetljivost na probleme s kojima se susreću starije osobe, njihova

stigmatizacija i moguća diskriminacija te, unatoč europskim trendovima, nedostatak dugoročne strategije društvene brige o starima, a osobito dugoročne skrbi osoba potrebitih tuđe njege i pomoći. Od strane predstavnika SUH-a spomenuta je i praksa da se pri donošenju politika i propisa ne propitkuje dobni aspekt, pa je tako i najnovija porezna „reforma“ u tzv. srednji sloj uključila isključivo osobe u radno aktivnoj dobi, isključujući tako umirovljene radnike. Nadalje, i najnovijim izmjenama Zakona o sigurnosti prometa bez osnova se diskriminira starije od 65 godina za koje se propisuje obveza redovitih zdravstvenih pregleda (na njihov trošak), a javne rasprave o takvim bitnim pitanjima isključuju starije osobe na način da se propisi donose po hitnom postupku i samo s in-

ternetskom javnom raspravom (ovaj puta od samo pet dana!).

Zamjenice pučke pravobraniteljice predstavnicima SUH-a prezentirale su način rada i ovlasti institucije, predstavljen je dosadašnji angažman u području zaštite starijih osoba te suzbijanju diskriminacije temeljem dobi te je dogovorena buduća suradnja i to, kako na rješavanju pojedinačnih predmeta i pritužbi tako i kroz poduzimanje zajedničkih promotivnih aktivnosti s ciljem upoznavanja šire javnosti s društvenim položajem i pravima starijih osoba.

Posebno je dogovoreno da će se kroz polivalentno i pravno savjetništvo SUH-a poticati starije osobe da podnose prijave diskriminacije ili povrede svojih prava temeljem dobi Uredu pučke pravobraniteljice, kao nadležnom središnjem tijelu za suzbijanje diskriminacije.

HSU I UMIROVLJENIČKE UDRUGE:

Usklađivanje stajališta

Nakon inicijative Ministarstvu financija za povišenje osobnog odbitka i za umirovljenike, koju je potaknuo Sindikat umirovljenika Hrvatske, u središnjici Hrvatske stranke umirovljenika održani su 3. rujna razgovori rukovodstva stranke na čelu sa Silvanom Hreljom, te čelnika umirovljeničkih udruga, SUH-a i MUH-a.

Zaključeno je kako je neosnovano isključivati starije osobe iz prijedloga poreznih mjera za jačanje potrošnje, te ih na taj način diskriminirati, te je HSU preuzeo promovirati zahtjev za povišenje osobnog odbitka za umirovljenike sa 3.400 na 3.800 kuna unutar vladajuće koalicije te prema predsjedniku Vlade. Utoliko više što se prema izračunima HSU-a radi o oko 75.000 umirovljenika i oko 125 milijuna kuna godišnje.

Predsjednici SUH-a i MUH-a, Jasna A. Petrović i Josip Kovačić, posebno su naglasili problem diskriminacije vozača starijih od 65 godina novim izmjenama Zakona o sigurnosti prometa, te je dogovoreno kako će SUH odmah ići s prijedlogom izmjena. Nadalje, HSU je izvijestio i o svojoj inicijativi za uvođenje HRT pretplate prema socijalnom statusu, čime bi se smanjio i broj ovršenih umirovljenika zbog neplaćanja pretplate.

NOVE POVLASTICE
ZA ČLANOVE SUH-a!

Hotel Jadran d.o.o. Crikvenica - 10 % na individualne cijene noćenja s doručkom, a 12 % za polupansion za turističke usluge za članove SUH-a u objektima Kačjak, Slaven-paviljoni i Ad turres-paviljoni, te hotelima Varaždin, Kaštel, International, Zagreb, Omorika, te autokampovi Selce i Kačjak.

Brioni d.d. Pula Brioni d.d. Pula - 30 % popusta u jednom smjeru i 40 % na povratne karte na svim linijama u tuzemstvu, te autobusi za povremeni prijevoz (izlete!) po povoljnijim uvjetima za članove i podružnice SUH-a.

Lasica d.o.o. Slavonski Brod- 24 % na pretplatu za list „Posavska Hrvatska“ i dostava na kućnu adresu.

I umirovljenici su srednja klasa: povećajte im porezni odbitak!

Piše: Jasna A. Petrović

Kad je Ministarstvo financija na inicijativu tek izabranog ministra Borisa Lalovca početkom ljeta pokrenulo raspravu o mogućem ukidanju najveće porezne stope od 40 posto i povećanje neoporezivog dijela dohotka s 2.200 na 2.600 kuna, s ciljem oživljavanja potrošnje srednjeg sloja, krenula je burna rasprava u medijima.

Dok su sindikati bili i za i protiv, tražeći uključivanje mjera za siromašne, a liberalni stručnjaci navijali za bogaćenje bogatih, **Sindikata umirovljenika Hrvatske je 16. srpnja uputio službenu inicijativu za istovremeno povećanje osobnog odbitka umirovljenika s 3.400 na 3.800 kuna.** Naime, umirovljeničke udruge su još 13. veljače 2013. godine na prijedlog SUH-a usvojile polazišta od 23 točke, među kojima je u točki 18. izrijekom zatraženo povećanje neoporezivog dijela mirovine sa sadašnjih 3.400 na 3.800 kuna. Zatražili smo, dakle, da se članak 36. st 1. Zakona o porezu na dohodak izmijeni sukladno takvom prijedlogu.

Iako su polazišta umirovljeničkih udruga još prije godinu i pol dostavljena Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe, tamo su samo uredno arhivirana. Dok smo mi još tada zagovarali jačanje srednjeg sloja, svjesni da bez potrošnje nema niti poticaja proizvodnji, ovoj je Vladi trebalo previše izgubljenog vremena da dođe do iste „ideje“.

Umirovljenici nisu politički opasni?

No, na tom novom putu u borbi za porast društvenog proizvoda i posustale potrošnje, netko je zaboravio - starije osobe. Oni koji su takvu inicijativu pokrenuli, sada su ležerno marginalizirani. Zašto? Zato što ih se diskriminira na osnovu dobi, zašto što ih se percipira kao društveni teret; jer se starije osobe vidi samo kao potencijalne korisnike socijalne pomoći; jer Vlada drži da su umirovljenici skupina koja ne može pružiti veliki otpor i politički nije opasna, pa ju se može olako diskriminirati i isključivati; zato što ne pripremaju stručne podlo-

ge i ne provode demokratske procedure u predlaganju i donošenju političkih mjera. Puno toga zašto.

Međutim, ministar Lalovac nije bio na nastavi onoga dana kada su imali lekciju iz bontona ili građanskog odgoja. Tako se nije smatrao dužnim odgovoriti na službenu inicijativu jedne reprezentativne udruge.

SUH je stoga 26. kolovoza krenuo i s medijskom kampanjom, objašnjavajući da i dio umirovljenika pripada srednjoj klasi, te da ih se ne može isključiti iz mjera koje se pozivaju na njeno jačanje. Jer, Vlada je u nečemu u pravu. Imati srednju klasu je stvar političkog izbora društva, a to je izbor koji mora učiniti ova Vlada, jer će u protivnom samo biti pogrebnikom leša srednje klase kao učinka prethodnih vlada.

Propadanje srednje klase i brojčana prevlast nižih slojeva imat će dalekosežne posljedice po razvoj i budućnost Hrvatske. Društveni sloj koji bi trebao biti »kičma« hrvatskog društva i oslonac njegovog razvitka ubrzano propada i siromaši, istodobno je zamjetno poboljšanje položaja najviše klase i menadžera, a poznato je da države s većim udjelom srednje klase imaju tendenciju bržeg i stabilnijeg rasta. Poznato je kako su

upravo stariji građani stup potrošnje, pouzdani i vjerni potrošači. To su naučili čak i veliki šoping centri, ali ne i Vlada.

I penzići - na posao!

U Hrvatskoj je u tranzicijskom periodu došlo do preraspodjele društvenog bogatstva, pri čemu se manji dio zajednice dokopao većine bivšeg društvenog vlasništva, dok većina preostalog stanovništva živi skromno i jedva namiruje svoje osnovne životne potrebe. Ministru je dobro poznato koliko ima blokiranih računa građana, među kojima su i brojne starije osobe.

Bivši predstavnici tradicionalne srednje klase morat će raditi dodatne poslove kako bi mogli plaćati stanarinu i troškove života. Nitko u društvu neće imati vremena za život izvan rada, jer ćemo imati tri ili četiri posla samo da bismo preživjeli. Umirovljenicima je također „omogućeno“ raditi, kako bi prestali biti teret nezaposlenim i osiromašenim radnicima. U tom novom društvu srednja klasa uopće neće postojati, a stariji ljudi će biti posve ležerno izgurani na društvenu marginu. Uostalom, to nam je pri usvajanju Zakona o radu obećao jedan drugi ministar, objasnivši kako je prošlo vrijeme 8 sati rada, 8 sati odmora i 8 sa-

Ministarstvo financija misli da starije osobe ne mogu pripadati srednjoj klasi koju ova Vlada želi ojačati. Ministar diskriminira umirovljenike!

ti sna, od kolijevke pa do groba.

Sjećate li se vremena kada su radnici bili srednja klasa i kupovali vikendice koje sada nitko ne želi i ne može kupiti, a tajkunaši sebi biraju elitne vile i baze. Srednji sloj u razvijenim zemljama čini oko 60 posto stanovništva i temelj je razvoja svake zemlje. U njega se svrstavaju kvalificirani radnici, sitni poduzetnici, obrtnici, liječnici, profesori, znanstvenici, učitelji, uopće osobe višeg obrazovanja, administrativci, radnici u trgovačkim centrima. I jednako važno za ministra: srednja klasa je generator potrošnje, u njenom okrilju se vrlo često rađaju nove ideje i pokreću novi poslovi.

Putovnica za srednju klasu - bez starijih

U Hrvatskoj samo oko 10 do 15 posto građana čini srednji sloj, 200.000 su bogati, 90 posto siromašni - umirovljenici, nezaposleni, učenici, studenti... I dodajmo heretičku istinu kako su naši umirovljenici najsiromašniji na području zemalja bivše Juge, a u Europi odmah iza Cipra i Bugarske. Sve to ograničava naše snove i snove naše djece i unuka.

Dakle, ministar financija Boris Lalovac najavio je povećanje neoporezive osnovice s 2.200 na 2.600 kuna, što bi radnicima koji mjesečno zarađuju oko 4.500 kuna na ruke i manje donijelo povišicu od 24 do 48 kuna, dok bi radnici koji mjesečno na ruke prime od 4.500 do 7.000 kuna "profitirali" od 78 do 152 kune, a najveći dobitak bi dobili oni koji mjesečno zarađuju oko 12.000 kuna jer bi im plaća porasla za 750 do 900 kuna. Umirovljenim radnicima mi-

IZVANREDNO PRIOPĆENJE SINDIKATA UMIROVLJENIKA

Premijeru, čujete li nas?

SUH je 4. rujna uputio izvanredno priopćenje, netom nakon što je premijer Zoran Milanović najavio da će „vjerojatno još ove godine s rebalansom proračuna biti usvojene izmjene Zakona o porezu na dohodak, koje bi trebale rezultirati povećanjem plaća“, naglasivši na konferenciji za novinare da su izmjene poreza na dohodak usmjerene k povećanju konkurentnosti i potrošnje.

Premijer nije ni spomenuo umirovljenike, iako je još 16. srpnja Sindikat umirovljenika pokrenuo inicijativu za povećanje osobnog odbitka za umirovljenike s 3.400 na 3.800 kuna, kako bi se time doista pokrenuo srednji sloj stanovništva na jaču potrošnju, što bi uključilo i 205.000 umirovljenika.

Upozoravamo da se politikama i mjerama kojima se diskriminira dio srednjeg sloja temeljem dobi čini višestruka šteta. Ako je premijer zaključio kako se 1,2 milijuna hrvatskih umirovljenika bespovratno srozalo u kategoriju niže, osiromašene klase pa tu nema spasa, ili je, pak, time deklarirao stajalište Vlade kako budućnost Hrvatske vidi sa starijim osobama samo kao korisnicima socijalne pomoći, pogriješio je. A još više griješi ako misli da su umirovljenici skupina koja ne može pružiti veliki otpor i politički nije opasna, pa ju se može olako diskriminirati i isključivati.

I Hrvatska stranka umirovljenika uputila je Vladi (s kojom je u koaliciji) zahtjev da se mjerama poticanja potrošnje „pokriju“ i umirovljenici, no premijer je ignorirao i njihov zahtjev. Preostaje vidjeti čuje li Milanović uopće umirovljenike.

nistar nije naumio ništa dati. Njih je zaboravio.

Čak i ako zaboravimo na trenutak aktivne radnike čije su plaće između minimalne i prosječne i 90 posto umirovljenika čije mirovine su ispod visine prosječne plaće, kome se onda pišu putovnice za novu srednju klasu? To sigurno nisu siromašni, niti umirovljenici. Pokazalo se da će, ako bogatima ostane više novca od njihova dohotka i kapitala, oni više investirati i otvarati radnih mjesta. To može povećati potrošnju, ali ne i onu potrošnju koja povlači neku proiz-

vodnju. U principu, taj novac ide u financijske spekulacije, koje ne podržavaju proizvodnju i zaposlenost, nego idu u kupnju luksuzne, neproduktivne robe, a ako se novac vrati umirovljenicima, oni će kupiti više lijekova ili tenisice za unuke i potaknuti proizvodnju.

Vrijeme je da se Hrvatska pokrene, a to neće ići bez snaženja srednjeg sloja, zaustavljanja pada potrošnje i dokidanja siromaštva. To neće ići bez umirovljenika i njihova potrošačkog potencijala.

Vrijeme je da Vlada „vrati“ umirovljenike i starije osobe u srednju klasu.

HRELJA: Obuhvatite i 205 tisuća umirovljenika!

Predsjednik HSU Silvano Hrelja poslao je 3. veljače, nakon sastanka s čelnicima Sindikata umirovljenika Hrvatske i Matice umirovljenika Hrvatske, pismo predsjedniku Vlade Zoranu Milanoviću u kojem je zatražio povećanje neoporezivog dijela mirovine u jednakom iznosu u kojem je Vlada najavila povećanje neoporezivog dijela plaće za zaposlene.

„Prema našim izračunima, ako Vlada poveća neoporezivi dio mirovine s 3.400 na 3.800 kuna ta bi mjera obuhvatila oko 205 000 umirovljenika čija bi se kupovna moć povećala za 124,3 milijuna kuna godišnje, a njihova prosječna mirovina bi porasla za 167 kuna mjesečno. Smanjenjem porezne presije ublažili bi se ionako previsoki troškovi života umirovljenika koji se ne vide u službenoj statistici s obzirom na to da se statistički izračuni rade temeljem pretpostavljenih troškova četveročlane obitelji. Na životni standard umirovljenika presudno ut-

ječu troškovi hrane, lijekova, stanovanja, prijevoza i higijenskih potrepština koji su u prethodnom periodu uglavnom rasli. Smatramo važnim naglasiti kako umirovljenici u Hrvatskoj najredovitije podmiruju svoje financijske obaveze, ali i da su njihove mirovine svojevrsni financijski amortizer u sve brojnijim obiteljima čiji su mlađi članovi ostali bez posla tijekom gospodarske krize. - navodi se u Hreljinom dopisu.

Hrvatska stranka umirovljenika smatra kako porezna reforma mora biti cjelovita i jednako tretirati zaposlene i umirovljenike. Smanjenje porezne presije samo za plaće radnika, premda se radi o hvalevrijednoj mjeri, kao posljedicu bi moglo imati otvaranje pitanja diskriminacije osoba treće životne dobi. Diskriminacija umirovljenika nikako nije u duhu solidarnosti i pravičnosti, što su odlike svake socijalno osjetljive Vlade.

VOZAČKE DOZVOLE - I KAKO IH IZGUBITI

Oštećena 221 tisuća vozača starija od 65 godina

Tek usvojene izmjene Zakon o sigurnosti prometa na cestama hitno moraju na popravni:

- ▶ jer je bezrazložno usvojen po žurnom postupku, bez javne rasprave, a internetska je usred ljeta trajala 5 dana, čime se starijim osobama uopće nije omogućilo sudjelovanje!
- ▶ zato jer se diskriminira vozače s osnova dobi, te im se stavlja novi financijski teret obveznih zdravstvenih pregleda!
- ▶ jer su mladi vozači, a ne stari, najrizičnija skupina, pa nije ni bilo stručnog uporišta za smanjivanje „dozvoljene dobi“ sa 80 na 65 godina!

Izaslanstvo Sindikata umirovljenika Hrvatske 3. rujna je na razgovoru u Uredu pučkog pravobranitelja, među glavnim pitanjima, izložilo o najnovijim izmjenama Zakon o sigurnosti prometa na cestama kojima se najdirektnije diskriminira osobe starije od 65 godina. Od ove institucije zatraženo je da hitno poduzme sve potrebne mjere kako bi se, unatoč usvajanju zakonskih izmjena od strane Hrvatskog sabora 15. srpnja, sporne odredbe što hitnije uputile na popravak. Jer, ovaj najbrži od svih zakona stupio je na snagu već 5. kolovoza!

Naime, sve uobičajenijom manipulativnom strategijom pri donošenju zakona, Ministarstvo unutarnjih poslova je usred ljeta, nakon žurnog postupka, ujediniвши prvo i drugo čitanje, te preskačući bilo kakav dijalog s relevantnim skupinama na koje se izmjene odnose, bitno umanjilo prava starijih osoba, na način da je novim Zakonom o sigurnosti prometa uveo dobnu granicu za produljenje vozačke dozvole uz obavezni liječnički pregled - spustivši je sa sadašnjih 80 godina na samo 65 godina.

Naime, u Zakonu iz 2004. godine, čl. 222, t.3, pisalo je: „Vozačka dozvola izdaje se s rokom važenja do 80 godina života vozača, a mijenja se svakih deset godina“, te „nakon navršenih 80 godina života vozačka dozvola se izdaje na rok označen u liječnikom uvjerenju, a naj-

duže na pet godina“. Kasniji, donedavno važeći Zakon je bio još liberalniji, pa je dokinuo svaku dobnu granicu, te uveo samo kriterij zdravstvenog stanja na način da je propisao kako se „prilikom produljenja vozačke dozvole vozač nije dužan podvrgnuti zdravstvenom pregledu za vozača“ osim u slučaju da je obveza zdravstvenog pregleda utvrđena pri izdavanju dozvole.

Izmjena bez obrazloženja

Kako je obrazložena takva diskriminativna izmjena? Nevjerojatnom rečenicom koja nema ni glave niti repa: „Nelogično je da prilikom prvog ishoda vozačke dozvole osoba mora priložiti uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti koje nije starije od 6 mjeseci te ako u tom zdravstvenom uvjerenju nema ograničenja ne mora više praktički do duboke starosti prilikom produljenja vozačke dozvole prilagati zdravstveno uvjerenje, iako je s protekom godina zdravstveno stanje osobe podložnije promjenama.“ Čisti primjer neosnovane i neobrazložene izmjene zakona (argument „nije logično“, je apsolutno smiješan), koja za posljedicu ima diskriminaciju ogromnog broja vozača na osnovu dobi.

U izmjenama istog zakona 2004. godine vrlo analitički je pripremljena podloga za zakonske izmjene, a iz koje je vidljivo da **osobe starije od 65 godina nisu**

te koje su rizičnije u prometu, već su to mladi, motociklisti, biciklisti, alkoholičari i narkomani. Iz te kvalitetne analize proizašla su i utemeljena zakonska rješenja. Ovoga puta, ništa od analiza. Nekom se nešto učinilo nelogičnim, pa ponizi i ošteti 221.000 vozača starijih od 65 godina! Ludnica.

Pet dana interneta za stare

Drugo, zanimljivo je kako su starije osobe zakinute i u pravu na sudjelovanje u javnoj raspravi kao zainteresirana strana. Prvo, zakon je usvojen bez stvarne javne rasprave, odnosno na način da je na stranicama MUP-a otvoren tzv. savjetovanje sa zainteresiranom javnošću objavom Nacrta prijedloga zakona, a pošto je poznato da su osobe starije od 65 godina masovno kompjutorski pismene, stari su tih pet dana navalili na Internet i srušili cijeli sustav svojim brojnim primjedbama. Malo sutra.

Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću trajalo je od petka, 13. lipnja, do petka 20. lipnja, odnosno punih pet radnih dana. Istinito, tužno i sramotno.

Lažno usklađivanje s EU

Autori izmjene zakona pravdaju usklađivanjem s pravnom stečevinom EU: „Predloženim izmjenama i dopunama Zakon o sigurnosti prometa na cestama se usklađuje s pravnom stečevinom Eu-

ropske unije odnosno s Provedbenom Direktivom.

Komisije 2014/37/EU, od 27. veljače 2014. o izmjeni Direktive Vijeća 91/671/EEZ u pogledu obavezne uporabe sigurnosnih pojaseva i sustava sigurnosnog vezivanja djece u vozilima.“

Točno, EU traži da se bolje zašтите djeca u prometu i to je jedino usklađivanje. Ovako se stvara lažni dojam kako je EU zatražila do hrvatski penzići, iako žive sve dulje, mogu voziti - sve kraće. Apsolutno nedopustivo.

Vozačke za bogate?

Pauperizirani hrvatski umirovljenici s prosječnom mirovinom od 2.200 kn, te treći po siromaštvu u EU, od sada će morati od 65. godine na dalje redovito na obnovu vozačke dozvole uz kompletan zdravstveni pregled od prosječno 450 kn, 20 kuna biljega, utrošak vremena na prijevoz i čekanje.

Posljedica diskriminacije za 221.000 vozača starijih od 65. godina je mjerljiva i u kumama i bespotrebno potrošenom vremenu i zdravlju. Naime, hodanje po ordinacijama, osim novčane strane, ima i moguće zdravstvene posljedice. U saborskoj raspravi rijetki su zastupnici uopće postavili pitanje troška. Zašto i bi, kad ne mogu osjećati prirodno suosjećanje s vozačkim siromasima. Posljedica? Siromašniji umirovljenici neće si moći priuštiti obnovu vozačke dozvole, pa i uz posljednju bitno smanjene mobilnosti.

Automatizam ili „osobni“ liječnik?

Pitamo se u SUH-u koliko godina ima autor ili autorica ovih izmjena zakona, kad smatra da državu treba štiti od opasnih umirovljenika na cestama već od 65. godine života? I tko to kontrolira takve ambiciozne činovnike, jer onda takva glupost ne bi prošla u zakonu u godini kad smo uveli obvezu rada do 67. godine života. Kako možemo očekivati da ljudi budu sposobni raditi, često i delikatne poslove, a ne očekujemo da su u stanju voziti?

Drugo, zar se nije moglo propisati obvezu liječnika opće prakse, koji najbolje poznaje zdravstveni status „svog“ pacijenta, da u slučaju takve prosudbe iniciraju zdravstveni pregled kod obnove vozačke dozvole? Ali i tada samo temeljem zdravstvenog statusa, a ne temeljem dobi.

Umirovljeničke udruge, svaka na svoj način, inicirale su hitne izmjene - izmjena zakona. Matica je objavila „javni prosvjed“, Hrvatska stranka umirovljenika obećava davanje izmjena sporne diskriminacije u saborsku proceduru, a Sindikat umirovljenika planira pokrenuti ocjenu ustavnosti. Sve to u nadi da neće trebati, da će se diskriminacija zaustaviti, a svima oštećenima u međurazdoblju uputiti isprika i vratiti novci.

Jasna A. Petrović

OSVRT

HRT pretplata za siromašne - upola?

Još početkom travnja 2009. godine HSU je Saboru uputio prijedlog prema kojem bi umirovljenička domaćinstva radijsku i televizijsku pristojbu plaćala u jednakom postotku kao i do sada, 1,5 posto, ali ne od prosječne neto plaće, već prosječne mirovine. Način naplate pristojbe smatrali su nepravednim obzirom činjenicu da je prosječna neto mirovina iznosila svega 41,08 posto plaće. Predsjednik HSU-a Silvano Hrelja tada je upozorio kako je prosječna mirovina u čak 14 županija niža od državnog prosjeka te da u pet županija umirovljenici u prosjeku primaju manje od 1.800 kuna mirovine. No taj socijalno osjetljiv i sasvim realan prijedlog nije naišao na simpatije u zastupničkim klupama, te je odbijen uz objašnjenje kako Sabor ne može krojiti posebna pravila koja bi se odnosila samo na umirovljenike.

Sredinom studenog prošle godine HSU je ministrici kulture Andrei Zlatar Violić uputio zastupničko pitanje, koje je glasilo „Zašto se i kod plaćanja HRT pristojbe za umirovljenike ne primijeni isti cenzus za umirovljenike samce i člana obitelji koji postoji kod plaćanja dopunskog zdravstvenog osiguranja i tako olakša život najugroženije skupine umirovljenika s vrlo niskim mirovinama?“ Iako se ministrica Violić složila da, uz nezaposlene, u najugroženiju skupinu spadaju i umirovljenici s niskim primanjima, te već nakon nekoliko dana u medijima najavila skoriju objavu nove medijske strategije s tri modela naplate pristojbe, od najavljene strategije još uvijek ni „s“.

Stoga se HSU ponovno obratio Saboru i 14. srpnja u saborsku proceduru poslao svoj prijedlog dopune Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji. U predloženoj dopuni stoji kako bi se smanjenjem postotka s 1,5 na 0,75 ostvarila pravednija naplata HRT-ove pristojbe, te bi vlasnici radio ili TV prijemnika koji ostvaruju prihod niži od prosječne plaće umjesto 80, pristojbu plaćali 40 kuna. Iako bi niža pristojba smanjila ukupan godišnji prihod HRT-a za oko 150 milijuna kuna, to je približan iznos koji je HRT u prošloj godini potrošio na prisilnu naplatu putem odvjetnika, ovrha i svojih kontrolora.

Tako se naplata radio i televizijske pristojbe u odvjetničkim uređima pretvorila u odličan biznis. Obveznicima plaćanja pristojbe koji svoj račun nisu podmirili na vrijeme na adresu najprije stigne opomena od HRT-a, a ako i nakon nje obveznici ne plate zaostale račune, stiže im ovršni prijedlog. HRT godišnje provede oko 100.000 ovršnih prijedloga nad svojim pretplatnicima. No što je s bakom koja ima mirovinu od 1.200 kuna i kojoj se iz razumljivih razloga dogodi da ne može platiti nekoliko računa, pa joj se na njih nagomilaju još i kamate i troškovi ovrhe, a kako ni njih ne može platiti, oduzima joj se ionako skromna imovina?

Kad je već nacionalna medijska kuća osnovala inkviziciju za neplatiše svoje pristojbe, mogla bi se isto tako latiti posla i ozbiljno pozabaviti podizanjem kvalitete svog televizijskog programa, na kojeg se i prečesto žale ne samo njihovi stariji platiše. No javnoj televiziji zakon omogućava da vas goni bez obzira kakvu kvalitetu usluge isporučivali, a na vama je da platite. Stoga je za sada jedino rješenje da se našim najsiromašnijim sugrađanima, mahom umirovljenicima, konačno smanji naplata pristojbe, pa kad već u mnogočemu oskudjevaju - nek' im barem ostave televiziju. (Marina Tripović)

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, rujna 2014., godina VII., br. 8

Aktualna vrijednost mirovine ostaje nepromijenjena

Budući da je Zakonom o mirovinskom osiguranju propisano da se aktualna vrijednost mirovine ne usklađuje ako je stopa promjene potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće jednaka ili manja od nule, aktualna vrijednost mirovine ostala je nepromijenjena i iznosi 60,92 kn.

Također ostaje nepromijenjena i najniža mirovina za jednu godinu mirovinskog staža od 1. srpnja 2014. te iznosi 59,05 kn, kao i osnovica za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja, nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti te iznosi 1.213,03 kn.

Prema starom zakonu mirovine su se usklađivale svako polugodište za polovicu zbroja stopa rasta prosječne brutoplaće i potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu (tzv. švicarska formula). Ovaj način usklađivanja mirovina osiguravao je da mirovine istodobno prate rast plaća i cijena u jednakom omjeru 50:50.

Stopa usklađivanja AVM koja se primjenjuje 1. siječnja 2014. i 1. srpnja svake kalendarske godine određuje se prema tzv. švicarskoj formuli, a konačna se stopa usklađivanja AVM primjenjuje počevši od 1. siječnja 2015. prema promjenjivom modelu (udio u stopi usklađivanja mirovina indeksa potrošačkih cijena i stope rasta prosječne bruto plaće 70:30, 50:50, 30:70, ovisno što je za umirovljenike povoljnije te se usklađuje s prethodno utvrđenom AVM).

Uveden je i dvostruki režim usklađivanja mirovina – cijela mirovina ili dio mirovine ostvarena/određene prema posebnim propisima usklađivale bi se ako je realni rast BDP-a u tri prethodna uzastopna tromjesečja najmanje 2% i ako je deficit državnog proračuna manji od 3%.

Donesen Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja

Hrvatski sabor donio je 4. srpnja 2014. Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja - objavljen u NN br. 85/2014. i stupio na snagu 24. srpnja 2014.

Od 1. siječnja 2015. vještačenje će se provoditi na jednom mjestu te će korisnici moći na temelju jednog dokumenta (nalaza i mišljenja jedinstvenog tijela vještačenja ostvarivati određena prava u različitim sustavima. Također, Centar za medicinsko vještačenje HZMO-a će od 1. siječnja 2015. postati dio Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, odnosno okosnica jedinstvenog tijela vještačenja.

Od 2015. HZMO vodi očevidnik za osobe s invaliditetom

Ministar nadležan za rad prof. dr. sc. Mirando Mrsić, dr. med., donio je Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom - objavljen u NN br. 44/2014. i 97/2014.

Od 1. siječnja 2015. očevidnik će voditi HZMO na temelju prijave poslodavca, a podatke iz očevidnika mjesečno će dostavljati u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom i Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, sa stanjem na zadnji dan u mjesecu.

Zanimalo vas je - pitati ste nas

• Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti nakon ispunjenih uvjeta za starosnu mirovinu, invalidska mirovina prevodit će se, po službenoj dužnosti, u istoj svoti, na starosnu mirovinu.

• Novi ZOMO omogućuje ponovno određivanje mirovine pripadnicima bivše JNA koji su se u Republici Hrvatskoj zaposlili i stekli svojstvo osiguranika te na osnovi toga ostvarili pravo na mirovinu. Za određivanje visine mirovine, odnosno utvrđivanje mirovinske osnovice tim osiguranicima prema važećim propisima uračunat je mirovinski staž, ali nisu uzete plaće ostvarene u bivšoj JNA.

Zbog te činjenice kao i načina određivanja mirovine na temelju plaća ostvarenih od 1970. godine do godine koja prethodi godini stjecanja prava na mirovinu, mirovine tih osiguranika su nepovoljnije u odnosu na mirovine pripadnika bivše JNA koje su ostvarene u vojnoj zajednici, a Hrvatska ih je preuzela i redovito ih isplaćuje. Stoga se propisuje da se pripadnicima bivše JNA kojima je priznato pravo na mirovinu od 1. siječnja 1992. do dana stupanja na snagu novog ZOMO-a, tj. 1. siječnja 2014., prema općim propisima iz mirovinskog osiguranja Republike Hrvatske, i kojima je u ukupan mirovinski staž uračunat i staž osiguranja izvršen do 8. listopada 1991. prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika (Narodne novine broj 53/1991.) ponovo odredi mirovina na način da se za razdoblja toga staža osiguranja uračuna plaća ostvarena u bivšoj JNA u iznosu od 63,22%.

Razgovorni dani s predstavnici austrijskog mirovinskog osiguranja

Pojedinačni razgovori - savjetodavni dani s predstavnicima austrijskog mirovinskog osiguranja održat će se: 17. rujna 2014. u Varaždinu, u prostorijama HZMO-a, Područne službe u Varaždinu, Kolodvorska 20 c, od 9 do 13 sati i 18. rujna 2014. u Čakovcu, u prostorijama Gradske vijećnice, Kralja Tomislava 15, od 9 do 13 sati. Također, razgovori - savjetodavni dani održat će se i 23. rujna u Beču i 24. rujna 2014. u Grazu.

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - U KOLOVOZU 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema zakonima o mirovinskom osiguranju *		
starosna i prijevremena starosna	662160	2.445,35
invalidska	231748	1.967,01
obiteljska	232161	1.891,46
UKUPNO	1126069	2.232,71
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2752	4.408,85
invalidska	8374	3.210,22
obiteljska	772	3.571,19
UKUPNO	12398	3.498,76
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prvima ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)	499	2.454,99
invalidska	58149	4.826,00
obiteljska	13823	6.389,88
UKUPNO	72471	5.107,97
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO (NN, br. 2/2005.)		
invalidska	6307	2.780,41
obiteljska	594	3.070,83
UKUPNO	6901	2.805,41
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1217839	2.419,94

NAPOMENA:

* Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN, br. 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljača 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U KOLOVOZU 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	87847	237,78	54755	230,74	17406	258,95	15686	241,07
500,01 - 1.000,00	91733	767,73	47842	753,85	17037	753,14	27054	801,70
1.000,01 - 1.500,00	133231	1.273,11	64404	1.275,85	32057	1.285,37	36770	1.257,62
1.500,01 - 2.000,00	234102	1.801,32	102743	1.797,38	69751	1.799,18	61608	1.810,32
2.000,01 - 3.000,00	317548	2.450,61	197358	2.478,70	65897	2.409,92	64293	2.410,45
3.000,01 - 4.000,00	164240	3.444,57	123819	3.457,09	21032	3.393,11	19389	3.420,44
4.000,01 - 5.000,00	62243	4.420,32	50776	4.422,58	5855	4.402,02	5612	4.418,98
5.000,01 - 6.000,00	21417	5.435,57	18197	5.445,44	1779	5.413,18	1441	5.338,59
6.000,01 - 7.000,00	8135	6.434,33	7247	6.436,14	654	6.422,18	234	6.412,49
7.000,01 - 8.000,00	3768	7.386,89	3461	7.392,10	265	7.315,13	42	7.410,35
veće od - 8.000,00	1805	8.816,61	1758	8.815,36	15	8.910,33	32	8.841,73
UKUPNO	1126069	2.232,71	662160	2.445,35	231748	1.967,01	232161	1.891,46

NAPOMENA: Od mirovine za siječanj 2012. (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/2011.).

Od obrade mirovina za srpanj 2014. (isplata u kolovozu 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/2013.) obustavljena je isplata mirovina za 4.576 korisnika (175 korisnika mirovina s probivalištem u Republici Hrvatskoj i 4.401 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Sveučilni glasnik
UREĐIVAJE: Dječji zaštitnik i pravnik

Adresa: Mirovinska 1, 10000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Stjepko Vuković
Tekstove pripremila: Miroslava Imposiuric
Grafički uređila: Maja Kob

Lektorevala: Davorina Haresim
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-162

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U RUJNU 2014.

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

I. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA IZVAN MJESTA PREBIVALIŠTA

S obzirom na razdoblje korištenja godišnjih odmora te s tim u vezi mogućeg ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu za vrijeme boravka izvan mjesta prebivališta/boravišta, podsjećamo da osigurane osobe HZZO-a primarnu zdravstvenu zaštitu mogu ostvariti kod ugovornog doktora obiteljske (opće) medicine, zdravstvene zaštite žena (ginekologa), dentalne medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece (pedijatra).

Osigurana osoba koja privremeno boravi izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta (npr. službeni put, godišnji odmor) ima pravo u slučaju akutnih stanja npr. traume, akutne upalne i zarazne bolesti, akutnog poremećaja koji zahtijeva terapijsko zbrinjavanje i slično koristiti primarnu zdravstvenu zaštitu, osim utvrđivanja privremene nesposobnosti za rad za što je isključivo nadležan izabrani doktor osiguranika HZZO-a, kod bilo kojeg ugovornog doktora primarne zdravstvene zaštite u mjestu privremenog boravišta, u istom opsegu kao i kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite.

Dakle prilikom ostvarivanja takve zdravstvene zaštite osigurane osobe HZZO-a mogu lijekove propisane na e-recept i primarnu laboratorijsku dijagnostiku propisanu na e-uputnicu za primarni laboratorij ostvariti u mjestu gdje privremeno borave.

Radi omogućavanja nesmetanog korištenja propisane nužne primarne laboratorijske dijagnostike osiguranim osobama se omogućilo da to pravo koriste tamo gdje privremeno borave.

U tom smislu je Upravno vijeće HZZO-a posebnom Odlukom utvrdilo određeni broj laboratorijskih postupaka u svrhu dijagnosticiranja i zbrinjavanja akutnih stanja

primjerice traume, akutne upalne i zarazne bolesti, akutnog poremećaja koji zahtijeva terapijsko zbrinjavanje i slično.

Popis nužnih postupaka primarne laboratorijske dijagnostike za osigurane HZZO-a koje privremeno borave izvan mjesta prebivališta/boravišta je slijedeći:

- 1) 28101 K Sedimentacija eritrocita (SE)
- 2) 28090 K Kompletna krvna slika na hematološkom brojaču
- 3) 28810 K Diferencijalna krvna slika
- 4) 21310 S, P Glukoza (GUK)
- 5) 28621 P- Protrombinsko vrijeme -INR
- 6) 21502 S, P Kalijev ion (K)
- 7) 21501 S, P Natrijev ion (Na)
- 8) 19141 Vađenje kapilarne krvi
- 9) 19142 Vađenje venske krvi
- 10) 22125 U Kompletna pretraga urina (kemijska analiza, sediment, spec. tež.).

Uputnicu za primarnu laboratorijsku dijagnostiku osiguranim osobama koje borave izvan mjesta prebivališta u tom slučaju izdaje ugovorni doktor primarne zdravstvene zaštite kojemu su javili u mjestu privremenog boravka radi liječenja akutnih zdravstvenih stanja, a navedene nužne laboratorijske pretrage obavljaju u primarnom laboratoriju kamo ih je uputio doktor primarne zdravstvene zaštite koji im je izdao uputnicu.

II. OSIGURANE OSOBE HZZO-a IMAJU SVA ZAKONSKA PRAVA NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU U DRUGIM DRŽAVAMA EUROPSKE UNIJE

U cilju pomoći osiguranim osobama HZZO-a i pojašnjenja načina korištenja zdravstvene zaštite prema propisima Europske unije, s obzirom na iznesene navode u javnim medijima o prijetećim sankcijama Republici Hrvatskoj radi nepoštivanja pravnih propisa Europske unije u vezi korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, održan je polovicom srpnja zajednički sastanak predstavnika Ministarstva zdravlja (MZ) i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) na kojem su proučeni zahtjevi Europske komisije) za dostavom očitovanja o preuzimanju odredbi Direktive 2011/24/EU o

primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti.

Naime, Europska komisija je svojim dopisom zatražila od Republike Hrvatske očitovanje o načinu na koji su pojedine mjere kojima se omogućava korištenje prekogranične zdravstvene zaštite u skladu s odredbama spomenute Direktive provedene u Republici Hrvatskoj.

S obzirom na iznesene tvrdnje u sredstvima javnog priopćavanja o upućenim prijetnjama Republici Hrvatskoj u vezi izricanja sankcija zbog neprimjenjivanja navedenih propisa Europske unije, utvrđeno je da nisu točne tvrdnje da je Europska komisija prijetila Republici Hrvatskoj bilo kakvim sankcijama kao što su to neki mediji pokušali insinuirati.

Također je utvrđeno da su odredbe Direktive o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti u cijelosti prenesene u hrvatsko zakonodavstvo, te će o tome detaljno očitovanje od strane resornog Ministarstva zdravlja biti upućeno Europskoj komisiji, putem Ministarstva vanjskih i europskih poslova (MVEP).

Za naglasiti je da su odredbe Direktive detaljno prenesene u hrvatsko zakonodavstvo, i to u:

- Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju,
- Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite
- Pravilnik o mjerilima za razvrstavanje lijekova te o propisivanju i izdavanju lijekova na recept.

Time je svim osiguranim osobama HZZO-a omogućeno da od 25. listopada 2013. godine (od kada se primjenjuju odredbe ZOZO-a u kojima su ugrađene odredbe Direktive, dakle od kada su važeće odredbe Direktive ugrađene u hrvatsku legislativu) zdravstvenu zaštitu koriste i u drugim državama članicama Europske unije u skladu s odredbama Direktive.

To konkretno znači da osigurane osobe HZZO-a mogu u drugoj državi članici Europske unije koristiti neodgodivu zdravstvenu zaštitu i specijalističko konzilijarnu zdravstvenu zaštitu kod ugovornih pružatelja zdravstvene zaštite, ali i kod privatnih pružatelja zdravstvenih usluga, a bez prethodnog odobrenja HZZO-a, odnosno samo za određene zdravstvene usluge na osnovi prethodnog odobrenja HZZO-a.

Dakle, samo za određene vrste zdravstvene zaštite je potrebno prethodno odobrenje HZZO-a i to u slučajevima kada liječenje uključuje smještaj osigurane osobe u bolnici preko noći ili uporabu visokospecijalizirane i skupe medicinske infrastrukture ili medicinske opreme.

U tom slučaju su osigurane osobe obvezne zatražiti od HZZO-a prethodno odobrenje koje se daje u obliku rješenja u upravnom postupku, a nakon provedenog medicinskog vještačenja prema odgovarajućoj doku-

mentaciji koju je osigurana osoba HZZO-a obvezna priložiti uz svoj zahtjev.

Napominjemo da, u skladu s odredbama Direktive, osigurana osoba HZZO-a cjelokupan trošak liječenja u drugoj državi Europske unije podmiruje osobno zdravstvenoj ustanovi koju je sama izabrala.

Po povratku u Republiku Hrvatsku može od HZZO-a ostvariti povrat plaćenih troškova, ali najviše u visini cijene zdravstvene zaštite za istovrsnu uslugu koju je HZZO utvrdio za ugovorne provoditelje zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj.

Ujedno osigurane osobe HZZO-a prilikom korištenja te zdravstvene zaštite ne ostvaruju pravo na naknadu troškova prijevoza niti na popratne troškove (smještaj i slično).

S obzirom da je prema dosadašnjim pokazateljima evidentno da je takvih zahtjeva za povratom troškova korištene prekogranične zdravstvene zaštite bilo malo, za pretpostaviti je da se s obzirom na sve navedeno, za sada, vrlo mali broj osiguranih osoba HZZO-a odlučio na ovu opciju korištenja prekogranične zdravstvene zaštite.

Naime, osigurane osobe HZZO-a moraju izdvojiti osobno sredstva da plate tu zdravstvenu zaštitu, a povrat sredstava mogu ostvariti u visini istovrsne zdravstvene zaštite u ugovornim ustanovama u Republici Hrvatskoj, što je s obzirom na razliku u cijenama zdravstvene zaštite u drugim zemljama članicama Europske unije, naravno, znatno manje nego što to iznosi u ugovornim ustanovama HZZO-a u Republici Hrvatskoj.

Pri tome, nije na odmet za naglasiti da liste čekanja na određene vidove zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj nisu predmet službene opomene Europske komisije, niti je Europska komisija naredila Vladi Republike Hrvatske da se osigurane osobe HZZO-a moraju slati na liječenje u zdravstvene ustanove u druge države članice Europske unije zbog dugih lista čekanja u Hrvatskoj.

Osim toga liste čekanja postoje i u većini država članica Europske unije, te su u dosta zemalja čak i duže nego kod nas.

Štoviše, sukladno propisima Europske unije i presudama Europskog suda za ljudska prava, odobrenje liječenja u drugoj državi članici Europske unije ne smije se vezati uz liste čekanja.

Kao i u Hrvatskoj ni druge zemlje članice Europske unije nisu imale velik broj prekograničnog pružanja zdravstvene zaštite dijelom radi barijere stranog jezika (kada se radi o zdravlju nije lako na stranom jeziku objasniti svoje tegobe i vjerovati da neće biti problema u komunikaciji), te i zato što je za pretpostaviti da pacijenti ipak imaju povjerenja u doktore koji su im dostupni u vlastitoj državi.

III. ZAJEDNIČKA PRIJAVA NA OBVEZNO OSIGURANJE HZMO-a I HZZO-a

Od 17. srpnja 2014. godine omogućeno je da je prijava na mirovinsko osiguranje ujedno i prijava na obvezno zdravstveno osiguranje

Javno predstavljanje novog modela prijave na obvezna osiguranja održali su ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) Srećko Vuković i v.d. ravnateljica HZZO-a Tatjana Pređa Trupec, mag. ing. el. MBA, te su u tu svrhu ujedno i potpisali Sporazum o sadržaju i načinu dostave podataka o statusu osiguranika u mirovinskom osiguranju Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje.

Potpisivanju sporazuma i konferenciji za novinare prisustvovali su ministar zdravlja prim. Siniša Varga, dr. med. dent. i ministar rada i mirovinskoga sustava prof.dr.sc. Mirando Mrsić, dr. med. sa suradnicima.

Radi provedbe navedenog projekta prijave Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) i HZZO uspostavili su razmjenu, odnosno preuzimanje, podataka u

elektroničkom obliku, koji se odnose na činjenice o radno pravnomo statusu osiguranika-radnika kao i o statusu osiguranja i za one koji su u obveznom mirovinskom osiguranju osigurani na temelju obavljaju obrtničku ili profesionalnu djelatnost osobnim radom, odnosno drugim riječima takva zajednička prijava odnosi se na sve radno-aktivne osiguranike.

Povezivanjem sustava HZMO-a i HZZO-a, te preuzimanjem podataka, olakšava se postupak prijavljivanja u sustav obveznog zdravstvenog osiguranja tako da obveznici podnošenja prijave više ne moraju podnositi dvije prijave u dva sustava, nego samo jednu prijavu u mirovinski sustav.

Svaki obveznik podnošenja prijave dužan je u roku od 24 sata od dana sklapanja ugovora o radu sa svojim radnikom ili dana obavljanja samostalne obrtničke ili profesionalne djelatnosti činjenicu o početku mirovinskog osiguranja dostaviti u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Prijavom u sustav mirovinskog osiguranja poslodavci više nisu obvezni osobno podnositi i prijavu u sustav obveznog zdravstvenog osiguranja.

Na taj način se postiže racionalizacija u poslovanju u sustavu mirovinskog i zdravstvenog osiguranja (HZMO-a i HZZO-a), razmjena, odnosno preuzimanje podataka, kao i smanjenje obveza poslodavcima za podnošenje duplih prijava.

Primjena spomenutog modela prijave omogućene je od 17. srpnja 2014.

Više dodatnih informacija dostupno je i na Internet-skim stranicama:

- Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na www.mirovinsko.hr
- Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje www.hzzo.hr/e-zdravstveno

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: v. d. ravnateljica Tatjana Pređa Trupec mag.ing.el.MBA
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

DRUGI MIROVINSKI STUP

Rulet za penzije

Kad se samo 0,04 posto od ukupnog broja osiguranika osobno odluči za tip rizičnosti štednje, za Ministarstvo rada to je uspjeh, a ne debakl!

Piše: Ivo Marjanović, predsjednik Odbora SUH-a za mirovinska prava i sustav

Do 7. kolovoza ove godine, svi osiguranici-ulagači iz II. mirovinskog stupa morali su se opredijeliti za jednu od tri mogućnosti rizika ulaganja i dati napatuk svom fondu o odabranoj kategoriji rizika.

Podsjetimo, svi korisnici II. stupa, njih gotovo 1.700.000, imali su 2002. godine mogućnost odabira jednog od četiri obvezna mirovinska fonda, a ako to nisu učinili, Regos im je dodijelio fond prema zakonom utvrđenim kriterijima. Ti mirovinski fondovi ulagali su sredstva sukladno Zakonu o mirovinskim fondovima čija su pravila bila relativno stroga, jer se 70 posto obvezno ulagalo u državne obveznice, a ostalo nešto liberalnije. Novim Zakonom o mirovinskim fondovima, izglasanom u saboru početkom ove godine, postavljeni su mnogo liberalniji kriteriji, na veselje financijskih institucija. Osiguranici II. mirovinskog stupa sada su mogli birati između tri modela ulaganja: „A“ - vrlo rizična ulaganja, „B“ - umjereno rizična ulaganja i „C“ - sigurna ulaganja.

Sotonizacija javnog stupa

Krajem prošle, a naročito ove godine, zahuktala se propagandna mašinerija kojom se nastojalo sotonizirati postojeći sustav mirovinskog osiguranja, posebno osiguranja temeljenog na generacijskoj solidarnosti (I. mirovinski stup), opisujući ga kao kamen oko vrata državi, a istovremeno veličajući II. stup kao svijetlu budućnost mirovinskog sustava, koja će, kad profunkcionira, teći kao med i mljeko. Po izjavi samog ministra rada, mirovina će u toj budućnosti biti na razini 75 posto plaće. Barem jednom tjedno pojavljivali su se tekstovi različitih autora, primjerice:

- „Otimanje Drugog mirovinskog stupa je neodgovorni cinizam“, Borislav Škegro (Večernji list, 25. siječnja 2014.)
- „Evo kako će vam država oteti mirovinu“, Željko Kardum (Jutarnji list, 7. veljače 2014.)
- „Kolaps sustava međugeneracijske solidarnosti“, Ratko Bošković (Jutarnji list, 17. veljače 2014.)
- „Krah mirovinskog sustava“, Krunoslav Gašparić (Jutarnji list 9. svibnja 2014.)
- „Reforma drugog stupa: Hrvati biraju žele li veću ili sigurniju mirovinu“, Andrea Koščec (Jutarnji list 29. svibnja 2014.)
- „Od sada preuzmite dio rizika za svoju mirovinu“, Dragana Radusinović (Jutarnji list 23. lipnja 2014.)
- „Fondovi godinama mole državu da dopusti otvaranje potportfelja“ - izjava Miranda Mrsića u Jutarnjem listu 23. lipnja 2014., itd.

Nastupima financijskih lobista davao se neograničen prostor u tisku te na radiju, televiziji i internet portalima, kojima se propagirala ideja o II. stupu kao svetom gralu kojeg Hrvati samo trebaju izabrati. Na blogu „Kapitalac - dosljedni libertarijanac“ osvanuo je javni poziv na linč umirovljenika izjavom kako „Sindiklat umirovljenika javno poziva na pljačku imovine radnika!“ I nakon silne propagande i preporuka financijskih lobista, novinara, savjetnika, „znanstvenika“, pa i državnih dužnosnika, odaziv osiguranika je ipak bio slab.

No s druge strane, iz izjava i reakcija mirovinskih fondova i pokrovitelja iz Ministarstva rada proizlazi kako je uspjeh vrlo rastezljiva kategorija te slab odaziv uopće ne smatraju debaklom. Božidar Štubelj, zamjenik ministra rada i mirovinskog sustava smatra kako se može govoriti o po-

čecima brige građana za budućnost i visinu mirovine. Građani još uvijek, kaže, ne doživljavaju drugi stup kao štednju.

Građani su inertni ili oprezni?

Ukupan broj osiguranika u II. mirovinskom stupu je 1,694.332, a broj osiguranika koji su se odazvali pozivu za odabir modela štednje (A:B:C) iznosi 7.021 ili 0,04 posto od ukupnog broja osiguranika. Od tih 7.021, 4.704 osiguranika se opredijelilo za model „A“, a 2.317 za „C“. Svi ostali osiguranici II. stupa, njih 1,68.311 i (99,6 posto), nisu iskoristili svoje pravo odabira te su, sukladno zakonu, raspoređeni u modelu „B“, odnosno umjereno rizičnom modelu. U tisku se hrvatske građane opisuje, između ostaloga, kao neinformirane i inertne. Međutim, čini se da apstinenti - ulagači nisu niti informirani niti inertni, već samo - oprezni. I to s pravom oprezni, jer put u pakao popločen je zlatnim pločama (kao u privatizaciji), a oprez je majka mudrosti. Podaci koji se prezentiraju, obećavaju i proriču, imaju i drugu stranu medalje, koju nitko ne spominje.

Primjerice, prinosi fondova (sva četiri) u ovih 11 godina iznosili su oko 5,75 posto. Uzmemo li u obzir kako je 70 posto bilo plasirano u državne obveznice, te da je Država garantirala kamatu od 4 do 5 posto, onda je običnom čovjeku lako procijeniti sigurnost. Ako se prema modelu „A“ više od 50 posto kapitala može plasirati u dionice u zemlji i inozemstvu, nitko ne može garantirati prinos, a on može biti veći, ali i nula. O minusu da i ne govorimo.

Zašto su onda fondovi i Ministarstvo rada zadovoljni mizernim odazivom? O čemu se zapravo radi, nije teško dokučiti:

Ako se kapital dobro plasira u dionice u zemlji ili inozemstvu i prinos bude 6 do 10, ili kako su najavljivali u monetizaciji cesta do 15 posto, to će biti argument za lov na ostale osiguranike-ulagače II. stupa - svojevrsna lutrija.

Ako se kapital loše investira i dođe do gubitka, to će se argumentirati kao očekivani rizik koji su osiguranici sami izabrali, ili pak tvrditi kako na državnoj razini to i nije velika šteta jer se odnosi na svega par tisuća osiguranika, stoga statistički gledano, nije relevantno.

Bez redova pred Finom

Tako pred vratima poslovnica Fine nisu formirani redovi, a građani nisu sami izabrali „svoju mjeru“ rizika. Sindikati su, što je šokantno, uglavnom odšutjeli taj presudni trenutak, te se „nisu miješali“ u osobni izbor. Nema zemlje u EU u kojoj takve zakonske izmjene nisu izazvale ozbiljne i burne reakcije njihovih sindikata, a kod nas glume pacifiste. Primjerice, Sindikat pomoraca je priopćenjem podsjetio svoje članove o isteku roka, ali im nije savjetovao što učiniti. Ostali šute u prikraju.

Tko se prijavio ili nije prijavio, gotovo je. Većina je prebačena u srednje rizični model B koji predviđa mješoviti sastav imovine - minimalno 50 posto obveznica, a maksimalno 35 posto dionica. Treba napomenuti da je i to daleko rizičnije od dosadašnjeg modela kojim je oko 70 posto štednje bilo zaštićeno kroz plasiranje u državne obveznice.

Svaki član mirovinskog fonda može promijeniti kategoriju fonda jednom u tri godine, u godini kada član fonda napuni godine života koje su djeljive s tri (npr. 30 godina života, 33 godine života i td.), u kalendarskom mjesecu u kojem je rođen. Do tada će mirovinski fondovi uživati uz minimalni nadzor, pa što bude.

Sindikat umirovljenika Hrvatske još uvijek smatra kako II. mirovinski stup treba biti dragovoljan te da svim osiguranicima treba omogućiti povratak u I. stup. Neka ponovno oslušuju i razmisle kako se situacija razvija. Do sada su se osiguranici pokazali mudrima i opreznima. I podsjetimo, kad netko kaže kako je to europski trend ili da to imaju sve europske zemlje - laže.

Ovih je dana za predsjednika Europskog vijeća izabran Donald Tusk, poljski premijer, zemlje koja je prošle godine omogućila prijelaz svim osiguranicima iz drugog u prvi stup, ocjenjujući da je takav model preskup, nesiguran i rizičan. Sam Tusk je javno građanima objasnio kako je to model štednje dobar samo za pojedince koji imaju neto plaće veće od tisuću eura, te da će mirovine biti više ako se drugi stup ukine. Naš premijer nije ništa rekao. Kod nas glavnu riječ vode - bankari.

Međunarodna suradnja

REZOLUCIJA

Međunarodne konferencije sindikata umirovljenika, članica FERPA/Europske federacije umirovljenika i starijih osoba, iz **Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Italije, Slovenije i Srbije**, usvojena 3. srpnja 2014. u Ljubljani*

glede zdravstvenog sustava i zdravstvenog osiguranja

- ▶ Naglašavamo da društvo može napredovati i razvijati se samo ako su ljudi zdravi, ako politika prepoznaje zdravlje kao temeljno pravo, te uvažava činjenicu da ono mora biti sastavnim dijelom ljudskih prava, kao i dostupnost i kvaliteta obrazovanja, pravo na dostojanstven rad, kvaliteta života, čime utječe na razvitak države, a zdravlje i sretnije društvo znači i manje troškove, veću produktivnost i višu razinu dobrobiti ljudi. Zdravlje je vrijednost koja je važna za sve generacije;
- ▶ Napominjemo da politika EU-a sa svojim mjerama štednje i implementacijom neoliberalnih vrijednota utječe na pogoršanje mogućnosti da stanovništvo doista ostvaruje zajamčeno pravo na zdravlje, unatoč činjenici da u svojim službenim javnozdravstvenim politikama, među inim, zahtijeva ukidanje diskriminacije i prevladavanja nejednakosti u zdravlju, kako bi se osigurala visoka kvaliteta zdravstvene skrbi za sve ljude - sadašnje i buduće generacije; te vrlo učinkovite, djelotvorne i održive zdravstvene sustave. EU, dakle, ne poštuje ni vlastite obveze u području politike javnog zdravlja, što je pokazala i odbijanjem nezavisne pučke inicijative europskih građana za zaštitu nesamostalnih osoba mjerama dugoročne skrbi koju je ove godine inicirala FERPA/Europska federacija za umirovljenike i starije osobe;
- ▶ Poručujemo EU i vladama svojih država da moraju poštovati ljudska prava, koja su univerzalna i neotuđiva, a jedno od tih prava je i ono na zdravlje, koje se često krši u našim zemljama. Stanovnici država u kojima su građani lišeni punih prava javnog obveznog zdravstvenog osiguranja, moraju doplačivati zdravstvene usluge. Pravo na zdravlje znači da država mora stvoriti uvjete u kojima svatko može biti zdrav koliko je to moguće. Zdravlje moraju zemlje članice ugraditi u sve svoje politike;
- ▶ Zahtijevamo takav zdravstveni sustav koji osigurava univerzalnu pokrivenost, jednakopravnost i kvalitetne usluge dostupne svima;
- ▶ Tražimo jačanje sustava javnog zdravstva, koji će biti pravično financiran doprinosima iz rada i kapitala, te iz proračuna, kako bi se osigurala financijska održivost zdravstvenog sustava iz javnih fondova;
- ▶ Inzistiramo da pravo na zdravlje ne smije postati roba, niti predmet tržišnog natjecanja; zdravstvene usluge moraju ostati pretežno neprofitna i javna djelatnost;
- ▶ Zahtijevamo pravno razgraničenje javnog i privatnog zdravstva;
- ▶ Po pitanju svih uvjeta života umirovljenika, sindikati umirovljenika trebaju postati jednakopravni socijalni partneri s pravom na pregovaranje;
- ▶ Vjerujemo da je zbog starenja stanovništva potrebno ojačati primarnu zdravstvenu zaštitu, poboljšati cjelovitost skrbi za starije i invalidne osobe te osigurati dugoročnu i gerijatrijsku skrb za potrebite osobe, poštujući napredak medicine, osjetljivost i suosjećanje;
- ▶ Od poslanika u Europskom parlamentu i od Europske komisije zahtijevamo da učine sve da bi se usvojili potrebni zakonski propisi, kako bi se uzorom pravne sigurnosti građanima EU-a jamčilo i sankcioniralo pravo liječenja u razumnom roku.
- ▶ Sudionici konferencije se obvezuju zagovarati gornja stajališta u reformama zdravstvenih sustava i zdravstvenog zakonodavstva u svojim zemljama i u europskom okviru.

* Na tragu Međunarodne konferencije o zdravstvu, održane 3. srpnja o.g. u Ljubljani, sindikati umirovljenika iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Italije, Srbije i Slovenije elektronskim su putem usuglasili zajedničku rezoluciju, koju su uputili na znanje i svojim vladama i nadležnim ministarstvima.

EUROPA KOD KUĆE

Ekonomska kretanja kao prepreka senior-turizmu

Piše: Hrvoje Dusper, predsjednik Odbora SUH-a za ekonomska prava umirovljenika

U nastojanju da odrede optimalne razvojne ciljeve u razdoblju do 2030., analitičari EU Komisije su proveli brojna istraživanja u svim sektorima unutar kojih se odvija život stanovništva u 28 EU članica. Rezultat tih aktivnosti ukazuje da su prognoze gospodarskog rasta neizvjesne, dok je potpuno izvjesno da opća demografska kretanja dovode u pitanje razvoj u cjelini.

Iz činjenice da je već danas 128 milijuna građana EU u dobi između 55 i 80 godina (što čini 25 posto) te da se takav trend nastavlja gotovo progresivnim stopama, očitavaju se kretanja koja će od zemalja članica, ali i EU čelnosti, zahtijevati potpuno nova rješenja uravnoteženja takvih procesa.

S jedne strane se predviđa da će drastično povećanje starije i umirovljeničke populacije, zbog smanjivanja aktivnog stanovništva, dovesti do pritiska na izvore sredstava za mirovine i socijalnu skrb. S druge strane pojavljuje se, međutim, paradoks: kroz tamne oblake koji se nadvijaju nad neposrednom demografskom budućnošću, probija se vrlo interesantno svjetlo: u redovima starije populacije rađaju se novi putnici, novi turisti. Dok je sve do nedavno na snazi bio podatak da preko 41 posto europskih građana nisu do svoje starije dobi prešli granicu vlastite zemlje, danas je već jasno da se pojavila društvena skupina koja postaje relevantan čimbenik globalnog razvoja turizma; njihovi zahtjevi i potrebe stvorili su nove, posebne niše na turističkom tržištu.

EU umirovljenici - spas za turizam?

I dok su određene zemlje u svijetu i EU već izradile putove do tog novog gospodarskog koridora, Hrvatska tek počinje biti svjesna novih izgleda u turističkoj djelatnosti, kao zemlje recepcije. Međutim, pred sve sudionike koji se žele uključiti u aktivnost senior-turizma, stavlja se zadatak osmišljavanja potpuno novih razvojnih pristupa; rijeke novih potencijalnih putnika staviti će pred javni i privatni poduzetnički sektor EU zajednice potrebu za izradom srednjoročne i dugoročne strategije koje će unaprijed reagirati i voditi tu djelatnost na kompetitivnoj razini.

Uvažavajući navedene ocjene i prognoze, u okviru EU Komisije stručnjaci su shvatili da upravo pojava senior-turizma može razriješiti gordijski čvor turističke industrije - prekratku sezonu. S tim se problemom već 2009. uhvatio u koštac radni tim u okviru EU turističkog resora, pa je 2012. EU Komisija financirala devet projekata i studija koje su bile osnove „Calypso Programa“, skupine iskustava, podataka i prijedloga iz 23 EU zemlje koje su se odazvale i prihvatile poziv na suradnju. U materijalu izrađenom u okviru EU Komisije za razdoblje 2012. - 2014., nazvanim „Vizija budućnosti turizma“, sezonski karakter EU turizma se ocjenjuje kao jedan od četiri glavna uzroka slabe dohodovnosti i negativnih učinaka turističke djelatnosti. Odgovor na taj problem EU stručnjaci nalaze upravo u osmišljavanju mjera i poticaja koje bi utjecale na ostvarenje realnih porasta migracija starije generacije u razdobljima koja se tretiraju kao pred ili post sezonska.

U nastojanju da se, već nekoliko godina pokrenuti djelo-

mični projekt proširi na sve članice i integrira njihove potencijale, u okruženju EU stručnjaka je postavljen okvir nove strategije; lansiran je logo „Europa, najbolja destinacija za seniore“. Pod tom su krilaticom izrađeni dokumenti koji sadrže planove srednjoročnog djelovanja do 2016. te dugoročnog do 2020. godine, navodeći dva konkretna cilja: prvi se cilj odnosi na zadatak povećanja međugraničnih obostranih putovanja seniora u pred i post sezonskim razdobljima za 10 posto do 2020.; predviđanje rastu navedenim terminima koji bi ostvario čak i veće učinke nego onaj u špicu sezone. Drugi cilj se odnosi na smanjivanje udjela sezonskih razdoblja do 2020. godine, osmišljenim kombiniranim mjerama unutar EU administracije i odgovarajućih resora pojedinih zemalja članica, utjecat će se na ravnomjerno proširenje sezone na cijelu godinu.

U dokumentu čija je izrada, u okviru odgovarajućih resora EU Komisije, pri kraju, obuhvaćeni su rezultati dosadašnjih analiza podataka dobivenih iz pojedinih zemalja kao i skup mjera koje bi trebale biti prihvaćene od strane zemalja sudionica projekta (obuhvaćena je i Turska).

Siromašni hrvatski penzići

Dominantna je ocjena da u skupini starijih osoba i umirovljenika u EU ima velik postotak onih koji:

- nisu nikad izašli van svoje zemlje (43%);
- odlaze na putovanja van svoje zemlje, ali traže sve sofisticiranije sadržaje destinacije (emotivni doživljaj, raznovrsni dnevni sadržaji povezani s baštinom i civilizacijskim naslijeđem destinacije, sportskim i sličnim ponudama isl.);
- iskazuju spremnost za poduljim pa i stalnim boravkom u zemlji koju su odabrali kao turističku destinaciju;
- žele razmijeniti svoje domove;
- žele uložiti u Times-sharing opcije (kupnjom nekretnine koju iznajmljuju kada je ne koriste).

U kontekstu navedenog, uključivanje hrvatske turističke aktivnosti u ovaj projekt je izrazito koristan; neminovno je, međutim, pronaći način da Hrvatska stvori sistemske uvjete koji će omogućiti da se izradi kompatibilan mehanizam koji odgovara onom na EU razini; dio tog posla omogućuje razrada strategije turizma, dokumenta iz resornog Ministarstva, dok će za cjelovito rješenje trebati sinergija svih zainteresiranih u okruženju. Taj program treba voditi kao zaseban projekt Ministarstva turizma, uz aktivno učešće stručnjaka SUH-a (i drugih umirovljeničkih udruga) koji su u najbližem sadržaju zadatka i koji već surađuju u raznim oblicima organiziranog djelovanja na tu temu.

Međutim, Hrvatska kao „zemlja primateljica“, može profitirati od europskog senior-turizma, jer većina turista treće dobi iz Švedske, Norveške, Danske i Finske ima mirovine od 1.300 do 2.000 eura. Njima nije problem platiti sobu u hotelu s četiri zvjezdice, no hrvatski umirovljenici sa svojom prosječnom mirovinom od oko 300 eura, nisu gotovo nikakav potrošački potencijal ne samo u europskim razmjerima, već i u svojoj vlastitoj zemlji. To je ozbiljno pitanje koje se više ne odnosi samo na turističke strategije, već na politiku Vlade i njezin odnos spram starijih sugrađana. To je pitanje koliko Hrvatska voli svoje stare.

IZ SABORSKE KLUPE

Zašto nema redovnog polugodišnjeg usklađivanja mirovina u 2014. godini?

Odgovara: Željko Šemper, predsjednik Kluba zastupnika HSU-a

Odlukom Vlade Jadranke Kosor Zakonom o odgodi usklađivanja mirovina iz 2010. godine (NN br. 139/10) bila je određena odgoda usklađivanja mirovina u razdoblju 2010.-2011. Da nije usklađivanje mirovina bilo „zamrznuto“, mirovine bi u tom razdoblju bile povećane za 2%. Nakon toga, dolaskom na vlast „kukuriku“ koalicije, mirovine su u 2012. i 2013. godini u četiri polugo-

barem malo bila povoljnija od dosadašnje „švicarske“ formule. Iz tablice je vidljivo, da bi naše mirovine bile dodatno usklađene za 2012.-2013. za 1,08% što je oko 400 milijuna kn. Naime, novim ZOMO-om je definirano da se na svakom početku godine s 1. siječnja mirovine usklade s razlikom između „švicarske“ formule 50:50 i novog omjera od 70:30.

1. Pregled indeksa potrošačkih cijena i bruto plaća za usklađivanje mirovina 2010. - 2014.

Datum primjene	Usklađ 50:50	Indeks plaća	Indeks cijena	Usklađ 70:30	Indeks plaća	Indeks cijena	Razlika usklađ.
1.1.2010.	-	-0,50	-0,20				
1.7.2010.	-	0,40	1,00				
1.1.2011.	-	0,60	0,30				
1.7.2011.	-	0,50	2,00				
1.1.2012.	0,85	1,40	0,30	1,07	0,98	0,09	
1.7.2012.	1,20	0,20	2,20	1,60	0,06	1,54	
1.1.2013.	1,25	0,40	2,10	1,59	0,12	1,47	
1.7.2013.	1,00	0,70	1,30	1,12	0,21	0,91	
1.1.2014.	-	-0,70	-0,20				
1.7.2014.	-	0,10	-0,10				
2012.	2,05	1,60	2,50	2,67	1,04	1,63	0,62
2013.	2,25	1,10	3,40	2,71	0,33	2,38	0,46
Ukupno:	4,30	2,70	5,90	5,38	1,37	4,01	1,08

dišta bile redovito usklađivane, a ukupan rast mirovina u ta četiri polugodišta je iznosio 4,3 posto ili u te dvije godine rashodi za mirovine povećani su za 1,049 milijardi kuna. Prosječna mirovina prema ZOMO-u povećana je s 2.151 kn u prosincu 2011. na 2.234 kn u lipnju 2014. godine.

Od 1. siječnja 2014. godine nije bilo usklađivanja mirovina, jer su obadva indeksa bila negativna: bruto plaće su u drugom polugodištu 2013. bile za 0,7% manje nego u prvom polugodištu iste godine. U istom razdoblju i rast potrošačkih cijena je bio manji za 0,2%. I najnoviji podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju zbog čega ni od 1. srpnja 2014. godine nema usklađivanja mirovina: rast indeksa bruto plaća u prvom polugodištu 2014. u odnosu na drugo polugodište 2013. godine bio je veći za 0,1%, dok su u istom razdoblju cijene bile niže za 0,1% .

Zbog ovakvog kretanja indeksa i neusklađivanja mirovina u 2014. godini neće od 1. siječnja 2015. biti primjena nove formule u omjeru 70:30, koja bi

mo manji dio proizvoda troše umirovljenici. Na životni standard umirovljenika presudno utječu troškovi stanovanja sa svim režijama i visokim cijenama energenata, troškovi lijekova bez kojih im nema života, na prijevoz i higijenske potrepštine. Zbog toga bi danas bila povoljnija kao osnovica umirovljenička košarica sa svim proizvodima koje troše umirovljenička domaćinstva, ali pitanje je bi li državni proračun mogao podnijeti takvo povećanje. U vrijeme krize i hrvatski ekonomisti (naročito profesor Bežovan) predlažu „zamrzavanje“ mirovina, a taj iznos povećanja (u 2012. i 2013. je bila milijarda kn) usmjeriti u zapošljavanje mladih. Samo nisu rekli kako da u takvoj situaciji naročito kod povećanje cijena energenata posebno plina i struje prežive hrvatski umirovljenici. Ono što je primjerice bilo u lipnju, zbog sezonskih sniženja manji su indeksi potrošačkih cijena kod prehrane (1%) i odjeće i obuće (2,8%), što ipak nije prioritet u potrošnji umirovljenika, koji moraju prije svega platiti režije i kupiti lijekove bez kojih ne mogu.

Cijene ne rastu?

Zaposlenima je poznato da u vrijeme 6-godišnje krize plaće ne rastu, već stagniraju, ali mnogi umirovljenici s nevjericom gledaju na podatak DZS-a da potrošačke cijene ne rastu, a oni sve teže podmiruju svoje obaveze. Česte su ovrhe, čak i zbog neplaćanja HRT pristojbe. Indeks potrošačkih cijena u RH izračunava se na temelju reprezentativne košarice koja čini oko 870 proizvoda, a svakog mjeseca prikuplja se oko 36.700 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na devet geografskih lokacija (Zagreb, Slavonski Brod, Osijek, Sisak, Rijeka, Pula, Split, Dubrovnik i Varaždin), odabranih prema kriteriju broja stanovnika i reprezentativnosti za pojedine jedinice Nacionalne klasifikacije prostornih jedinica za statistiku. Obuhvatom proizvoda obuhvaćena su sva dobra i usluge koje kupuje referentno stanovništvo radi finalne potrošnje.

Kod toga je najveći problem što u toj tzv. reprezentativnoj košarici sa-

Pogled u čarobnu kuglu

Hoće li i koliko biti usklađivanje, odnosno povećanje mirovina u 2015. godini? Na to pitanje ne može nam odgovoriti ni pogled u čarobnu kuglu, jer to prije svega zavisi od dva, tri parametra: kretanja potrošačkih cijena i bruto plaća, kao i visine državnog deficita. Rast potrošačkih cijena direktno utječe na pad životnog standarda, jer se od primljene mirovine može kupiti manje proizvoda, pa onda ima razloga za usklađivanje mirovina s rastom cijena. Na drugoj strani pad ili stagnacija bruto plaća znači isti ili manji iznos prikupljenih doprinosa, ali i veći iznos prihoda za mirovine iz državnog proračuna iz prikupljenih poreza. Jedino što može povećati naše mirovine je veći broj zaposlenih od sadašnjeg omjera koji je u srpnju bio 1:1,21. Zbog stagnacije i cijena i plaća nema ni efekata nove povoljnije formule usklađivanja u omjeru 70:30 od 1. siječnja 2015. kako je predviđeno novim Zakonom o mirovinskom osiguranju.

SLAVONSKI BROD

Gužva na jezerima

Članovi brodske Podružnice SUH-a, njih čak 68, krajem srpnja su organizirali posjet Slanim jezerima kod Tuzle u BiH. Kako je interes za ovaj izlet bio velik, Brođani su ova puta morali unajmiti autobus veći nego što je uobičajeno, a tuzlansko druženje već su i reprizirali 13. kolovoza.

„Cijelog smo dana boravili na tuzlanskim Slanim jezerima, svi su oduševljeni, jako im je drago da smo opet bili zajedno i da nastavljamo s našim tradicionalnim izletničkim druženjima“, zadovoljno priča predsjednik Podružnice Ivica Šimek.

UMAG

Brodom u Rovinj

Iako u ljetnim mjesecima obično zavlada usporeni radni ritam, a svi se nekamo „izgube“ na odmor, svatko na svoju stranu, to nepisano ljetno pravilo ove godine nije vrijedilo za naše vrijedne aktiviste u Umagu. Članovi Podružnice ne samo da nisu smanjili radno vrijeme, već su se puni radnog elana bacili na rješavanje tekućih administrativnih pitanja - izradu polugodišnjih izvješća te zahtjev za dodjelu financijske podrške od Grada.

No na odmor nisu zaboravili, pa su se 18. kolovoza čak 54 člana zaputila na izlet brodom prema Rovinju. Imali su i sreće - prevrtljivo ovogodišnje nebo smililo se izletnicima i osiguralo im lijepo vrijeme. Putem su uživali okruženi morskim plavetnilom, a po dolasku u Rovinj, u ljepotama staroga grada. Posebno im se sviđjela ulica Grisia, kamenom popločena umjetnička skalnada koja uzbrdo vodi do platoa župne crkve Sv. Eufemije. Grisia je jedan od najprepoznatljivijih znakova staroga Rovinja, a poznata je po ljetnim umjetničkim izložbama koje se kontinuirano priređuju još od kolovoza 1967. godine. Nakon razgledavanja uslijedilo je druženje uz nezaobilazni ručak, a u povratku su posjetili i Poreč. Uz pjesmu i zvuke harmonike, kući su stigli zadovoljni, veseli i puni dojmova.

No ni to nije sve - naši umaški sindikalci započeli su i s pripremama za održavanje sportskih igara SUH-a Istarske županije i susret s članovima pobratimljene organizacije Sindikata SPICGIL-Domio Trieste, te punom parom nastavljaju s ostalim redovnim aktivnostima. Samo naprijed Umag!

ZAGREB

Uskoro sportski susreti

Na dnevnom redu 6. sjednice Vijeća Povjereništva Sindikata umirovljenika Hrvatske Zagreb, održane 9. rujna, bila je analiza realizacije programa rada za prvih šest mjeseci ove godine, koju je sačinila i prezentirala predsjednica Povjereništva Biserka Budigam. Naglasila je da su podružnice realizirale gotovo sve planirane aktivnosti. Smatra da je svaka podružnica specifična s obzirom na broj članova, na prostorije koje na raspolaganju i vrijeme koje provode u zajedničkim aktivnostima. Tako su najaktivnije podružnice u lokalnoj zajednici koje imaju adekvatne prostore za održavanje mjesečnih druženja uz glazbu za stotinjak članova.

Novoosnovane ili obnovljene podružnice imaju zadivljujuće rezultate na sportskom i kulturno zabavnom planu, te u organizaciji radionica za organizirano korištenje slobodnog vremena (npr. Studentski grad, Peščenica i Donja Dubrava).

Izlete su organizirale sve podružnice, ali u manjem broju, jer se osjeća problem nedostatka sredstava kod dijela umirovljenika. Slabije aktivnosti imaju podružnice vezane uz velike radne organizacije koje sada manju potporu u smislu korištenja prostora u službenim prostorijama te financijske pomoći.

Sportski susreti Povjereništva SUH-a Zagreb dogovoreni su za 27. 9. i održat će se na terenima u Studentskom gradu uz sudjelovanje svih podružnica. Natjecateljske discipline će biti «seniorski višeboj» i «belot», a sve pod palicom Steve Živčića i sportskog odbora. Imenovan je predsjednik Odbora za kulturno-zabavne aktivnosti Miljenko Marinac.

U povodu Međunarodnog dana starijih osoba 1. listopada predstaviti će se povjereništva na predstojećem Gerontološkom tulumu na Zrinjevcu. Isto tako susret i program djece osnovne škole Dobriša Cesarić i starijih sugrađana koji organizira Podružnica Peščenica održat će se 2. 10. u 18 sati u prostorijama škole.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović,

glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske

br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao

produkt iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

NOVIGRAD

Kamera, akcija, SUH!

Našoj novigradskoj Podružnici 12. se kolovoza pružila prilika za gostovanje u emisiji Tv Nove u Puli, gdje smo s velikim zadovoljstvom i ponosom predstavili svoje sindikalne aktivnosti. To nam nije bio prvi televizijski nastup - već smo jednom bili gosti i na pazinskoj TV Istri.

Iako je pola sata emisije bila sasvim solidna minutaža, to nam se, moramo priznati, učinilo nedovoljnim, jer mnogo smo toga željeli poručiti gledateljima. Prije svega smo se osvrnuli na početke SUH-a i njegovo osnivanje prije 22 godine kao dobrovoljne, nestranačke udruge koja se bori za prava hrvatskih umirovljenika. Ponosni smo na naše članstvo u FERPA-i te suradnju sa sindikatima u drugim zemljama, od kojih smo najuže vezani s talijanskim sindikatom umirovljenika SPI-CGIL, a naši su članovi sudjelovali i u protestima umirovljenika u Trstu i Rimu. Nismo zaboravili spomenuti ni kako jednom do dva puta godišnje obavezno posjećujemo i darujemo štice Doma za starije i nemoćne u našem gradu, a skrbimo i više puta godišnje posjećujemo naše potrebite članove. Svake godine sudjelujemo u akcijama koje organiziraju Grad i Turistička zajednica te redovito organiziramo liječnička predavanja i akcije mjerenja tlaka i šećera u krvi.

Po osnutku Podružnice u Novigradu 2005. godine imali smo 60 članova, a devet godina kasnije ta se brojka popela na gotovo šest stotina, no ne i aktivnih članova. Na tome ćemo morati poraditi, no zadovoljni smo što SUH u Istri općenito dobro kotira te se može pohvaliti najbrojnijim članstvom u odnosu na druge županije. (Ernesto Martinčić, Borivoj Benda)

MEDULIN

Sjećanja istarske učiteljice

Članovi Podružnice SUH-a Medulin, Ogranak Vinkuran, organizirali su promociju knjige „Istarska učiteljica“, autorice i bivše učiteljice Anke Došen Dobud.

U čast toj 92-godišnjoj spisateljici, čiji je rad nadahnio brojne generacije pedagoga, okupilo se mnoštvo mještana, a u prigodnom programu nastupila su i djeca iz Vinkurana. Okupljenima je neumorno pripovijedala o svom odlasku od obitelji te dolasku u Istru nakon završetka Drugog svjetskog rata, davne 1946. godine. Zaposlivši se kao učiteljica, pred njom je bio rad u vrlo teškim uvjetima i briga o čak 90-ero djece. Na upit čega se najviše bojala, odgovorila je - svega. Kako istarsko narječje nije razumjela, bila je odlučna u tome da ga što prije savlada, što joj je i uspjelo, ponosno je ispričala. Njezino dugogodišnje iskustvo u radu s djecom dovelo ju je, kaže, do spoznaje kako je dijete veliki istraživač te kako se uvijek zalagala za slobodu djeteta da samo bira svoje aktivnosti. Okupljene je zabavljala duhovitim i zanimljivim zgodama u kojim je sudjelovala, sve vrijeme zračeći ponosom jer je svoj radni vijek provela baveći se onim što ju je istinski ispunjavalo.

Na kraju smo našoj poznatoj istarskoj učiteljici ponudili počasno članstvo u Podružnici, što je ona s oduševljenjem prihvatila, te ćemo joj ga prilikom obilježavanja 15. godišnjice rada, ujesen, i uručiti. Držeći se uz kolače i pića koje su pripremile naše članice, bili smo zadovoljni zbog sudjelovanja na ovakvom lijepom događaju te smo se uvjerali kako ljudska kreativnost - ne poznaje godine. (Vera Vidmar)

VRBOVEC

Recepti vrbovečkih SUH-ovaca

Podružnica SUH-a Vrbovec i Udruga žena iz Cerja ove su godine sudjelovali na turističko-kulinarскоj manifestaciji „Kaj su jela naši stari“ od 29. do 31. rujna, na kojoj su izložili jela uz berbu grožđa. Raznovrsna ponuda gastronomskih delikata u Vrbovec je namamila brojne posjetitelje iz Zagreba i okolice.

Najpoznatija i najpopularnija vrbovečka priredba ove je godine obilježila svoju 34. obljetnicu, a prešla je i lokalne okvire, pa u posljednjih nekoliko godina u program uključuje i „Jela naših susjeda i prijatelja“. Uz degustaciju jela pripremljenih po starinskoj recepturi, izletnike je u Vrbovcu dočekaao bogat i raznolik kulturno-zabavni program - između ostaloga i etno izložbe hrvatskih narodnih nošnji, radionice za djecu i odrasle, plesne radionice te nastupi kulturno-umjetničkih društava i glazbenika.

Pokrenut 1981., ovaj događaj je s vremenom prerastao

iz male manifestacije u glavni kulturni događaj u Vrbovcu, koji svake godine okupi više od 80.000 posjetitelja. Ideja organizatora je bila da se jela pripremaju po starim izvornim receptima, a zatim izlažu, ocjenjuju i degustiraju. Manifestacija već nekoliko godina nema natjecateljski karakter, već se samo izlažu jela na određenu temu, a jela za degustaciju se serviraju u posebnim zdjelicama koje su ujedno i suvenir s manifestacije.

Povratak u stvarnost

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Mnoge će možda začuditi ovaj naslov. Neki će odmah reći: pa što to misli psihologinja o nama umirovljenicima, pa mi smo čvrsto u sadašnjosti, u surovu stvarnosti sadašnjosti. Ali... Podsjetit ću vas na naše posljednje susrete u lipnju. Opraštali smo se jer smo se trebali odmoriti... Ali neću vas podsjećati kako je svatko od nas planirao odmoriti se od svakodnevice koju živimo deset mjeseci u godini.

Ona je vrijeme naših uhodanih, svakodnevnih aktivnosti - pomažemo i brinemo za obitelj (unuci, djeca, bračni partner, prijatelji, ponekima su još živi roditelji), odlazimo na liječničke preglede ili na terapiju, aktivni smo u udrugama (od jutarnje gimnastike, sudjelovanja u kreativnim radionicama do zбора, dramske sekcije); subotom se družimo druženje uz glazbu i ples... I tako po ustaljenom redu i poretku.

No, zarekli smo se da je no što želimo odmor od te svakodnevice. Isplanirali smo organizirani odlazak na odmor, u neko odmaralište na desetak dana ili u društvu mlađih članova obitelji u vikendicu, pa usput malo pomoći oko čuvanja unuka i svakodnevnih obveza koje su sada drugačije jer smo „na čekanju“. Neki su odmor željeli posvetiti sebi i vježbati, pojačano hodati, zdravije jesti, sve kako bi skinuli koji suvišan kilogram; drugi su čitali ili provodili dane gledajući TV-sapunice kojih ovog ljeta nije nedostajalo na malim ekranima i sl.

Mislili smo: bit će sve idealno. No, lijevo vrijeme je izostalo. Bilo je mnogo i previše kiše u svim dijelovima Lijepe Naše. Tmurno vrijeme i nemogućnost realizacije naših planiranih aktivnosti bili su frustrirajući. Usprkos svim nastojanjima da ne mislimo na sve propuste i neispunjena očekivanja, vratili smo se u tmurnu svakidašnjicu. Vrijeme je sivo i mračno, tijekom dana ne vidimo često ni tračak sunca, vlaga je u zraku, ulazi nam u svaki djelić tijela i prostora. Ponekad imamo osjećaj da nas i nebo pritišće. Atmosfera je tjeskobna, pa se i u nama kovitla nadolazeća depresija i sivilo.

Nema usklađivanja mirovina, nema ni povećavanja neoporezivog dijela mirovine (kao što je to planirano za zaposleni srednji sloj), vozači stariji od 65-te svake

godine moraju prolaziti one grozne liječničke i ine preglede i za njih plaćati svojim niskim mirovinama, od 2015. Uvodi se porez na kamate od štednje, a za sljedeću godinu najavljuju i porez na nekretnine. Nas nitko nije ništa pitao, sami su odlučili - i udarili pečat.

Ne usudim se više otvoriti novine, jer svakog dana iz njih vreba novo uzbuđenje za nas umirovljenike... I ne znamo što nam još spremaju naši vrli političari. I u ranijim smo razdobljima doživljavali i proživljavali takva psihička stanja, ali smo obično krajem godine revidirali crne dojmove, vagali uspjehe i neuspjehe i planirali sretniju novu godinu. Ali, kao da je bilo više materijalnih mogućnosti da i osobno utječemo na poboljšanje stvarnosti, da se zabavimo i zaboravimo. Više smo se družili i izlazili, putovali i slavili.

Naše je psihičko stanje već dolaskom jeseni depresivnije zbog mračnijih dana. Ne, nismo oboljeli od depresije, ali svakodnevni stresovi koje sve teže podnosimo djeluju na naše psihičko stanje. Nismo samo sve stariji, nego i sve krhkiji.

Podsjetit ću vas da je stres teško definirati i za svakoga znači nešto drugo. Za nekoga je stresna nemogućnost pomažanja djeci koja su ostala bez posla, za drugoga je to spoznaja o neizlječivoj bolesti, za trećega smrt partnera ili strah od neimaštine itd. Stres djeluje na naše ponašanje tako da se najčešće povlačimo u sebe i svoj svijet, jer smo svjesni svojih mogućnosti (bolje rečeno - nemogućnosti) u rješavanju svojih problema. A baš tim povlačenjem u samoću produbljujemo svoje melankolično raspoloženje.

Ipak, predlažem vam da zakažete sastanak sa samim/samom sobom i sagledate što vas u tom trenutku najviše zabrinjava, što izaziva nelagodu, strepnju. Razumno razmotrite situaciju i pokušajte pronaći izlaz. Ako ne možete sami, pokušajte unutar obitelji pronaći pravo rješenje ili se obratite prijateljima koji su savjetom i djelom spremni biti uz vas.

Ako ste iz Zagreba, možete osobno doći u polivalentno savjetovalište SUH-a, ili nazvati telefonom i porazgovarati. Savjet: ne povlačite se u osamu, ne gurajte problem pod tepih, jer je problem kao gruda snijega koja se kotrlja i povećava, a kad naiđe na prepreku, raspadne se.

Svoju „jesensku depresiju“ trebate riješiti sada, jer vrijeme neće pozitivno utjecati na poboljšanje, nego upravo suprotno - s vremenom će rasti ili, kako je rekao Goethe, problemi se povećavaju što se bliže približavamo cilju.

POLIVALENTNO SAVJETOVALIŠTE

OSOBNOM ILI TELEFONOM

Povjereništvo Sindikata umirovljenika Hrvatske - Zagreb
Trg kralja P. Krešimira 2/II. kat

Utorak, 10-12 sati, soba 226, tel. 01/4655 111/ kućni 224

pravnik Milan Tomičić, dipl. pravnik - pravni savjeti

Četvrtak, 10 - 12 sati, soba 220, tel. 01/4655 111 kućni 179 ili 01/4614 204

psihologinja Biserka Budigam, prof. - psihosocijalna pomoć i podrška

Petak (1. petak u mjesecu), soba 220, tel. 01/4655 111 kućni 179 ili 01/4614 204

liječnik prim. dr.sc. Peter Brinar, dr. med. - zdravstveni savjeti/prava iz zdrav. osiguranja

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

Uzdržavanje srazmjerno vrijednosti kuće

Pitanje: U podmaklim sam godina ma života, te mi je potrebna pomoć i njega drugih osoba. Vlasnica sam obiteljske kuće veće vrijednosti, a bračni par koji mi je do sada pomagao, nudi mi sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju. Međutim, s obzirom da je kuća veće vrijednosti, tražim od bračnog para da mi uz uzdržavanje dodijeli izvjesnu svotu novaca kojim ću ja urediti grob, a i podmiriti neke obveze koje imam prema drugim osobama. Je li takav ugovor o doživotnom uzdržavanju moguć? (B. S., Dugo Selo)

Odgovor: Smatramo da nema prepreka da se zaključi takav ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim bi davatelj uzdržavanja Vama dali izvjesnu svotu novaca kojim bi uredili svoj grob, odnosno podmirili dosad stvarne financijske obveze prema drugim osobama. Ovo utoliko više što je kuća koju temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju dajete davateljima uzdržavanja veće vrijednosti pa se može postaviti pitanje razmjera vrijednosti usluga uzdržavanja s vrijednošću kuće koju dajete uzdržavateljima.

Imovina samo jednom sinu

Pitanje: Najmlađem sinu s kojim živim oporukom sastavljenom i deponiranom kod javnog bilježnika ostavio sam svoju imovinu. Međutim, nedavno sam saznao da ostala moja djeca imaju pravo na nužni dio, što bi s obzirom na njihov broj, znatno umanjilo imovinu koju želim ostaviti najmlađem sinu. Zanima me mogu li nekim drugim pravnim poslom izbjeći mogućnost da i drugi nasljeđuju ono što sam ostavio jednom sinu. Također me zanima kako povući oporuku koju sam deponirao kod javnog bilježnika? (S. M., Karlovac)

Odgovor: S obzirom da živite sa sinom, najbolje je da sklopite ugovor o

doživotnom uzdržavanju kojim ćete detaljno precizirati obveze uzdržavanja Vašeg sina prema Vama, a s druge strane ostali Vaši potomci neće moći postaviti pitanje nužnog dijela. Što se tiče oporuke koja je deponirana kod javnog bilježnika, istu možete uvijek opozvati, a od javnog bilježnika zatražiti da Vam preda oporuku koju možete nakon toga uništiti.

Nećak bez srca?

Pitanje: Nakon što sam svom nećaku darovao dvosobni stan kojeg sam koristio za iznajmljivanje, moja financijska situacija se vrlo pogoršala. Umrlo mi je supruga koja je imala pristojnu mirovinu od koje smo supruga i ja živjeli. Obiteljska mirovina koju sam stekao nije dostatna za normalan život, a nemam nikoga koji bi me bio dužan uzdržavati. Obratio sam se svom nećaku tražeći da mi pomaže. Međutim on neće ni da čuje za takvu mogućnost. Mogu li što poduzeti da mi nećak vrati darovani stan ili da me se obveže pomagati? (G. V., Zagreb)

Odgovor: Ako ste u situaciji da nemate sredstava za život, a nemate osobe koje su Vas dužne uzdržavati, možete Ugovor o darovanju opozvati ukoliko se stan još nalazi u vlasništvu nećaka. Najbolje bi bilo da sa nećakom dogovorite o sredstvima potrebnim za Vaše uzdržavanje jer bi to u danoj situaciji bilo najsvrsishodnije.

Ukidanje nužnog prolaza

Pitanje: Pravo nužnog prolaza u korist moje nekretnine stekao sam odlukom suda na moj zahtjev. To pravo sam koristio dugi niz godina, sve dok

nisam kupio susjednu nekretninu preko koje imam pristup javnom putu, ali taj pristup je daleko duži i teži od onog kojeg sam koristio odlukom suda. Vlasnik poslužne nekretnine - moj susjed - osporava mi pravo korištenja nužnog prilaza jer sam po nje-mu kupnjom nekretnine stekao mogućnost pristupa javnom putu. Štoviše, fizički mi onemogućava da koristim nužni prolaz koji sam do sada koristio, nakon čega je spor završio na sudu. Molim Vas da mi odgovorite kakve su izgledi da i dalje koristim nužni prolaz unatoč okolnosti da sam kupio nekretninu preko koje mogu doći do javnog puta. (K. L., Bjelovar)

Odgovor: Teško je sa sigurnošću reći kako će sud u konkretnom slučaju odlučiti. Presudna će biti ocjena suda omogućava li Vam kupljena nekretnina prikladan pristup javnom putu ili je u pitanju daleko teži i neprikladniji pristup javnom putu. To se rješava sudskim postupkom temeljem očevida i procjene suda.

Obiteljska mirovina

Pitanje: Prije više godina suprug i ja smo se sporazumjeli da prestanemo živjeti zajedno no nikad nismo putem suda zatražili razvod braka. Suprug mi je prije dvije godine preminuo, a u trenutku njegove smrti imala sam navršenu 51 godinu života. Zanima me imam li pravo na obiteljsku mirovinu po pokojnom suprugu, te od kada mi to pravo pripada? (F. G., Rijeka)

Odgovor: S obzirom da se s pokojnim suprugom niste sudski razveli, premda niste živjeli zajedno, smatra se da ste bili u braku. Kako ste u času smrti supruga imali navršених 51 godinu života, pripada Vam pravo na obiteljsku mirovinu, a s obzirom da do sada niste podnijeli zahtjev, imate pravo na obiteljsku mirovinu od prvog dana idućeg mjeseca po podnošenju zahtjeva, i to za šest mjeseci unatrag.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Ivan Mikušević, predsjednik Podružnice SUH-a Velika Gorica

Veseli penzički predsjednik

Važno je ne „zapustiti se“ u mirovini, već ostati druželjubiv i aktivan i izboriti višu mirovinu!

Umirovljeni kemijski tehničar Ivan Mikušević rođen je u selu Kupinec, jednom od 14 naselja općine Klinča Sela, smještene dvadesetak kilometara jugozapadno od Zagreba. Posljednje tri i pol godine ponosno obavlja dužnost predsjednika Podružnice SUH-a u Velikoj Gorici. Pohađao je Srednju kemijsko-tehničku školu u Zagrebu, istovremeno radeći u nekadašnjoj tvornici boja i lakova „Katran“ u Radničkoj ulici, koja je u međuvremenu postala dijelom Kemijskog kombinata Chromos-Katran-Kutrilin. 1996. godine je, nakon gotovo četiri desetljeća radnog vijeka, otišao u mirovinu. Tada se na nagovor tadašnjeg predsjednika Dragutina Bačanića, koji je bio upoznat s njegovim dotadašnjim sindikalnim aktivnostima, učlanio u našu velikogoričku podružnicu. U SUH se uključio i iz želje za druženjima i izletima, čija mu organizacija pridonosi iznimno zadovoljstvo. Osim toga, nije se htio, kako kaže, „zapustiti“ u mirovini, već ostati druželjubiv i aktivan.

- Volim putovati i poseban mi je užitek organizirati razne zdravstveno-rekreativne izlete te druženja i zabave za naše članove. Već 12 godina organiziram izlete na hrvatsku obalu - i to bar dvaput godišnje. Evo upravo ove subote krećemo na naše „ljetovanje u rujnu“ u Baškoj vodi kraj Makarske! Do sada smo najčešće ljetovali u Malom Lošinj, a posjetili smo i mjesto Rabac u Istri, otok Rab, Stari Grad na Hvaru i Supetar na Braču. Također, hodočastili smo u svetišta Marija Bistrica, Trsat i Međugorje... Ovoga mjeseca idemo opet put Međugorja, dok smo za idući mjesec isplanirali druženje na čakovečkim bazenima, uz nezaobilazni ručak i druženje prije povratka kući. U tijeku su i pregovori za proslavu Martinja u studenom, a opcije su nam Melečki kod Samobora, Marija Gorica pokraj Zaprešića ili Međugorje - veselo će naš druželjubivi povjerenik.

Velikogorička podružnica uspješno surađuje i s drugim podružnicama iz svoga kraja - s Donjom Lomnicom, Lazinom Čičkom, Klubom umirovljenika Zračne luke Pleso te s Udrugom umirovljenika Velike Gorice. Dobro surađuju i s Domom zdravlja, Crvenim križem, Centrom za socijalnu skrb, udrugom VG Dijabetičar te aktivno sudjeluju u inicijativama za izgradnju novog doma umirovljenika u svome gradu - za sada je osigurano zemljište za izgradnju te izdana građevinska dozvola.

- Trudimo se učiniti i pomoći gdje god i koliko god možemo. Neprestano vodimo brigu o našim starijim, bolesnim i nemoćnim članovima, bilo da je riječ samo o telefonskom pozivu ili pak o posjetu, kada ih razveselimo i društvom i poklonom. Nastojimo na vrijeme osigurati financijska sredstva za naše najpotrebitije članove, a ponosan sam i na to što svim našim članovima redovno šaljem čestitke povodom njihovih rođendana. Zadovoljan sam radom naše podružnice, no trenutno nam najviše nedostaje adekvatan prostor u kojem bismo se mogli družiti i organizirati plesove i zabave. Nažalost, takvih prostorija u Velikoj Gorici jednostavno nema.

- Utorkom i petkom od 9 do 12 sati dežuramo za naše članove, no unajmljeni prostor u kojem se sastajemo, koji nam je omogućio SSSH, jednostavno je premalen za neka veća okupljanja. Tamo ponekad organiziramo rasprave i tribine s pravnim savjetima, ali to nije dovoljno. Moramo pronaći neko rješenje, a posebno bi nas obradovalo kad bismo, za početak, osigurali prostor za doček Nove godine! Osim prostora, poteškoće nam stvaraju i skromna financijska sredstva kojima raspolažemo i kojih uvijek nedostaje. Od grada nažalost dobivamo malu potporu, no božićnice koje svake godine osigura za one s najskromnijim mirovinama ipak mnogo znače.

- Trenutno imamo oko 500 evidentiranih članova, no do sada je ovogodišnju članarinu platilo puno manje. S druge strane, dobra vijest je da nam se pridružilo 20 novih! Podružnicu treba održati, a to možemo postići jedino zajedno, međusobnim poštivanjem i zalaganjem! Najvažnije je da budemo sretni i dobroga zdravlja, a još kad bi nam se malo povećale mirovine!

Znam da naša Središnjica predvodi borbu u Hrvatskoj za prava umirovljenika i to isto postaje važno našim članovima. Ja osobno uvijek nastojim pomoći članovima koliko mogu i iskoristiti svaku mogućnost za druženja, putovanja i zabave. Na žalost, država se trudi više da omogući doživljavanje sve veće starosti, ali nerijetko u bijedi i socijalnoj isključenosti, umjesto da nam pomogne u njoj uživati. (Marina Tripović)